

DRUŽINSKI TEDNIK

Gutta cavat lapidem — non vi,
sed saepe cadendo.

(Kaplja kamen izdolbe — ne s silo,
z vztrajnostjo samo.)

STARORIMSKI REK

Leto XI.

Ljubljana, 9. februarja 1939.

Štev. 6.

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in
uprava v Ljubljani Gregorčičeva ulica
6t. 27/III. Poštni predaj št. 345. Telefon
6t. 33-32. Račun pošte bran. v Ljubljani
6t. 15.393. Rokopisov ne vračamo,
nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta
40 din, vse leta 80 din.
V Italiji na leto 40 lir,
v Franciji 70 frankov,
v Ameriki 2 1/2 dolarja.
Drugod sorazmerno. — Na-
ročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petlinna vr-
sta ali njen prostor (višina 3 mm in širina
35 mm) 7 din; v oglašnem delu 450 din.
V dvobarvnem tisku cene po dogovoru.
Notice: beseda 2 din, Mali oglasi:
beseda 1 din. Oglasi davek povsod 50
posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

»DRUŽINSKI TEDNIK«

ima letos za 50% večji obseg
in izhaja zdaj

stalno na 12 straneh

Roosevelt stopa na plan

Izjava ameriškega predsednika
in njen preklit

V Ljubljani, 8. februarja.

Niso se še utegnili poleči odmevi
Hitlerjevega govora, že je moral svet
pristihnuti drugim besedam, nič manj
pomembnim, kakor so bile Hitlerjeve,
če ne še bolj; v vojaškem odboru ame-
riškega senata je Roosevelt opredelil
svoje stališče do demokracije in do
diktature. To stališče je na kratko
takšno:

»Združene države zelo pesimistično
opazujejo razvoj dogodkov v Evropi.
Če pride tam do vojne, mora USA ta-
koj prihiteti na pomoč Franciji in
Angliji z orožjem in strelivom. Kajti
če bi se diktatorskim državam posre-
čilo pomandrat demokratske velesile,
bi bili po sodbi ameriškega predsednika
i Severna i Južna Amerika prihodnji
cilj totalitarnih držav. Zato so ame-
riške meje na Francoskem, ob Renu —
prav tako kakor angleške.«

Razumljivo je, da je takšna izjava
zbudila na vsem svetu silno senzacijo.
Razumljivo je tudi, da ji je moral
slediti preklit. Kajti Roosevelt ni dik-
tator in nima pravice, na lastno pest
izjaviti kaj takšnega, kar bi vezalo
njegovo državo — zlasti ne v zadevah,
kjer gre malone za vojno ali mir.

Preklit je promptno prišel. Kaj je
torej s to izjavo? Ali je ali ni? In
kaj je s preklitom? Čemu naj torej
človek verjame, prvi besedi ali drugi?

Izjava ni bila javna. Kakor
smo že v uvodu povedali, je Roosevelt
oralni stališče Amerike ne v parlamen-
tu, ampak v senatnem odboru za vo-
jaške zadeve, in zraven še na tajni
seji. Ameriški prezident se torej s to
izjavo ni prav nič pregrešil zoper
ustavo ne zoper politične tradicije svo-
je domovine, ker ni storil ničesar, kar
bi vezalo Združene države.

Zdaj si pa oglejmo stvar s tega no-
vega vidika!

Rooseveltova izjava torej ni bila na-
menjena javnosti. S to ugotovitvijo
dobi zadeva na mah docela drugačno
podobo. Kajti v zaključeni družbi ima
vsakdo, tudi prezident, pravico, pove-
dati kaj misli; če je ta zaključena
družba parlamentarni forum, je pa to
celo prezidentova dolžnost.

Te pravice — in dolžnosti — se je
predsednik Združenih držav poslužil.
Če bi se bila stvar tu končala, bi bilo
vse v najlepšem redu. Pa se ni. Prišla
je namreč na dan.

Tisti trenutek, ko so molččnosti za-
upane besede prišle v javnost, so iz-
gubile svoj prvotni pomen; postale so
javna izjava z vsemi političnimi posle-
dicami, ki jih utegnejo roditi takšne
izjave.

Teh političnih posledic Roosevelt ne
sme tvegati, ne zase ne za svojo drža-
vo. Zato je izdal oster preklit in iz-
javil, da ni res, da bi bil postavljaj
ameriške meje v Francijo. Storil je to
s pravico in dolžnostjo človeka, ki vidi,
kako čenče razčrtajo zaupano jim
skrivnost.

Problema, katere beseda drži, prva

ali druga, torej ni. A tudi če pojmu-
jemo Rooseveltovo preklit dobesedno,
ne more biti dvomov: prezident je
formalno zavrnil samo stavek o
ameriških mejah na Francoskem.

Važnejše je drugo vprašanje: ali je
prezidentovo stališče tudi stališče ame-
riške javnosti?

Če bi bil Roosevelt še pred letom
dni tako govoril, kakor je zdaj, bi bil
najbrže vstal vihar protestov proti
njegovi zunanji politiki. Danes za čudo
takšnih protestov skoraj ni. Oglasil se
je seveda bivši prezident Hoover, Roose-
veltov prednik; oglasil se je večni
opozicionalec senator Borah; oglasili
so se tudi še nekateri drugi. Ni se pa,
čudro, oglasil tisk. Celo »New York
Herald Tribune«, list, ki sicer zelo
ostro napada Roosevelta, stoji to pot
na njegovi strani: »Naj je prezident
rekel senatorjem na tisti tajni seji
karkoli — glavno je, da je povedal
resnico o simpatijah ameriškega na-
roda...«

Pred letom dni bi v stolpcih ameri-
ških opozicijskih listov takšno pohval-
no kritiko prezidentove politike zama-
skali. Demokratski svet je konservati-
ven in se le počasi prilagodi razmeram.
Toda vse kaže, da se najpočasnejši
demokrat ne imenuje več Američan.

Konec katalonske samostojnosti

V trenutku ko pojde ta številka v
tisk, bodo Francoske čete v oblasti vseh
pirenejskih prehodov. Republikanci so
se umaknili na francosko ozemlje in
z njimi stotisoči žensk, starcev in
otrok. Katalonija je prenehala biti
samostojna dežela španske republike.

Tragična je usoda tega najnapred-
nejšega naroda Pirenejskega polotoka,
tragična, a logična. Mi smo jo napove-
dovali že 1. 1937, v času ko so Mad-
rid, Bilbao in Guernica krvaveli na
mrtvi straži španske svobode in za-
man rotli Barcelono, naj jim pomaga,
ko je še čas. Napovedali smo jo po-
novno pred štirinajstimi dnevi, toda
na to prerokbo si ničesar ne do-
mišljujemo, saj je bila takrat na dani.
Dogodki gredo neusmiljeno svoje lo-
gično pot.

Danes prosi republikanska Španija
za premirje. General Franco je neiz-
prosni in terja popolno kapitulacijo.
Tudi njegova politika je logična. Za-
kaj bi dajal koncesije, ko pa ne more
zanje ničesar dobiti — še več, ko z
njimi samo izgubi? Republikanska
Španija je še zmerom tako močna, da
lahko vzdrži več mesecev obupnega
odpora proti tehnični in številčni pre-
moči. General Franco si želi boja do
konca, ker ve, da bodo republikanci
šele tedaj docela na tleh, kadar bodo
poraženi tudi na bojnem polju; takrat
šele bodo vojno za svobodo izgubili
tudi moralno. Zato mislimo — naj se
sliši še tako paradoksalno — da je bolj
republikancem v korist, kakor nacio-
nalistom, če kapitulirajo danes prosto-
voljno kakor pozneje prisiljeno.

Paradoks te trditve je utemeljen v
kompliciranosti Francoske pozicije po
zmagi. Logika dogodkov pojde takrat
prav tako neusmiljeno svojo pot, kakor
jo je šla zdaj v škodo republikancev.

Observer.

V letu Gospodovem 1939.: Španske
matere beže s svojimi otroki v
snegu in mrazu čez Pireneje.

Léon Bérard, član Akademije in bivši
minister, se je odpeljal kot zastopnik
francoske vlade v Burgos.

Londonski brezposelni delavci de-
monstrirajo pred parlamentom z
dežniki proti vladi. Dežnik je nam-
reč zadnje čase postal simbol
Chamberlainove politike, ne samo
zunanje, ampak tudi notranje.

Sposobni diplomati

Sir Robert Vansittard, dolgoletni dr-
žavni podtajnik v britanskem zuna-
njem ministrstvu, je baje pri neki pri-
ložnosti podal te smernice za ugo-
tovitev diplomatskih sposobnosti:

Pamet in lenoba: 1. razred:
najvišja klasifikacija, najboljši mate-
rial.

Pamet in energija: 2. razred:
Diplomat s takšno klasifikacijo ni po-
sebej priporočljiv, vendar utegne biti
še zmerom poraben.

Neumnost in lenoba: 3. raz-
red. Po takšnih diplomatih ni poseb-
nega povpraševanja, toda na nekatere
postojankah so kljub temu porabni.

Neumnost in energija: 4.
razred: Strahotni ljudje. Bog re daj,
da bi diplomati s takšno kvalifikacijo
prišli na kakšno odgovornostno mesto!

V kateri razred je Vansittard po-
sadi g. Chamberlaina?

Simptomi...

V četrtek so se vršile v East-Nor-
folku na Angleškem nadomestne vo-
litve, že devete po lanskem septem-
bru. Vlada liberali so sicer obdržali
mandat, toda njihova večina je skop-
nela skoraj na polovico. Zelo značilna
je okoliščina, da je volilo samo 53%
volilcev; primerjava četrтковih rezul-
tatov s številkami splošnih volitev
leta 1935. kaže, da so doma ostali
predvsem pristaši vlade.

Leta 1935. so dobili:

nacionalni liberali	23.108
laburisti	10.461
vladna večina	12.647

Pri četrтковih volitvah so dobili:

nacionalni liberali	18.257
laburisti	10.785
vladna večina	7.472

V devetih okrožjih, kjer so se po
septembru vršile nadomestne volitve,
je vlada dobila pri splošnih volitvah
pred štirimi leti 228.311 glasov, opo-
zicija pa 161.616. Pri nadomestnih
volitvah v zadnjih 4 mesecih je pa
vlada dobila samo 214.943 glasov,
t. j. za dobrih 13.000 manj kakor
l. 1935., in opozicija 187.581 glasov,
t. j. za 26.000 več kakor pred štirimi
leti. Leta 1935. je znašala vladna
večina v teh 9 okrožjih 66.000 glasov,
danes pa le še 27.000.

Ministrov govor

V Aalborgu so ondan dobili realčani
domačo nalogo o »Skandinavskem dne-
vu«, slovesnosti, ki so jo prav takrat
obhajali na Danskem. Ko je profesor
prinesel pregledane naloge nazaj, je
nekega dijaka ostel, češ da je njegov
sestavek vendarle nekoliko preotrojni
in za srednjo šolo premalo zrel.

Djak se je skušal nekam v zadregi
zagovarjati, vendar ni utegnil dogo-
voriti, ker je ves razred udaril v ho-
merski smeh. Osupli profesor je di-
jaka trdo prijel, in siromak je, tedaj
hočeš nočeš moral z besedo na dan:
priznal je, da se mu ni ljubilo sestav-
ljati nalogo, zato jo je kratko in malo

Mamila blaže politične krize

Vloga tobaka pri septembrskih dogodkih
na Češkoslovaškem

Dopisnik londonskega dnevnika »Dai-
ly Telegraph« je ugotovil, da je pro-
daja mamil in uspaval zadnji dve leti
v Nemčiji silno poskočila. Povedali so
mu, da je to v neposredni zvezi z ne-
prestano živčno napetostjo ljudi, le-ta
je pa posledica političnih dogodkov
zadnjih mesecev.

Neki kemik je dopisniku dejal, da
prodaja navedenih medicin »kolosalno«
narašča. Manj določno se je iz-
razil neki tovarnar mamil; priznal je
sicer, da se zadnja leta prodaja več
vsakovrstnih mamil, ki se dobe brez
zdravniškega recepta, ne more pa do-
ločno reči, da je tudi prodaja drugih
mamil poskočila. Kljub temu trdi do-
pisnik, da vplivajo politične razmere
na prodajo vseh vrst mamil; ne samo
tistih, ki jih zdravnik zapiše, temveč
tudi drugih.

Dopisnik se pri tem sklicuje na sta-
tistiko; njene številke mu dokazujejo,
da je »konzum cigaret in tobaka sploh«
zelo odvisen od političnih dogodkov.
Tako kaže n. pr. količina cigaret in
drugačnega tobaka, ki so ga pokadili na
češkoslovaškem za septembrske krize,
velik skok v primeri s konzumom v
normalnih mesecih.

(»New Statesman and Nations«)

Kaj ste si mislili, ko ste brali...

...da je baron Hiranuma, predsed-
nik japonske vlade, izjavil, da za
tiste, ki se mislijo še nadalje postav-
ljati Japoncem po robu, ne ostane
drugače, kakor da jih Japonci iztre-
bijo?

...da so se Vološin in njegovi to-
variši pritožili v Berlinu, ker je pra-
ška vlada imenovala generala Precha-
la za člana karpatsko-ukrajinske
vlade?

...da je Bonnet izjavil, da se fran-
coska vlada ne bo vtikala v španske
zadeve, da bo pa odločno branila
francoske interese v Srednji Evropi?

...da je novi japonski ministrski
predsednik baron Hiranuma, ki naj
bi pomladil japonsko politiko in pri-
nesel vanjo novega duha, star nič
manj ko 75 let?

...da bo glavna točka kulturne po-
godbe med Berlinom in Burgosom
devizno vprašanje?

...da neka skupina angleških »knji-
ževnikov« zahteva, da dobi Nobelovo
nagrado za mir Neville Chamberlain?

prepisal iz časopisov... iz govorance, ki
je prosvetni minister z njo proslavil
»Skandinavski dan«.

(Po curiški »Weltwoche«)

Odstop Stojadinovićeve vlade

V petek 3. februarja, je odstopilo pet ministrov, ker je bila po njihovem mnenju dosedanja vlada ovirana za sporazum s Hrvati. Zato je 4. februarja predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović podal ostavko vsega kabineta. Nj. Vis. knez namestnik je ostavko sprejel in je sestavo nove vlade poveril odstopivšemu ministru za socialno politiko in ljudsko zdravje Dragiši Cvetkoviću.

Nova vlada je sestavljena takole:

Predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetković, prometni minister dr. Mehmed Spaho, prosvetni Steva Čirčić, gradbeni dr. Miha Krek, minister brez portfelja dr. Džafer Kulenović, vojni minister general Milutin Nedić, ministar brez portfelja Ante Maštrović in Franc Snoj, zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković, pravosodni dr. Viktor Ružić, trgovinski Jevrem Tomić, minister za ptt. Jovan Altiparmaković, minister za gozdove Ljubomir Pantić, kmetijski minister inž. Nikola Beslic, finančni dr. Vojislav Djuričić, minister za socialno politiko Miloje Rajaković, minister za telesno vzgojo Djura Čejović, minister brez portfelja Branko Miljuš.

Vsi ministri so poslanci ali senatorji, razen vojnega ministra, ki je armadni general, zunanjega ministra, ki je bil doslej poslanec v Berlinu, finančnega ministra, ki je bil upravnik Državne hipotekarne banke, in pravosodnega ministra, ki je bil več let ban savske banovine.

Glasilo dr. Mačka o spremembi vlade

V zagrebškem »Hrvatskem dnevniku«, glasila dr. Mačka, je v torek izšel tale komentar o odstopu Stojadinovićeve vlade:

Ostavko Stojadinovićeve vlade so v zagrebških meščanskih krogih z zadovoljstvom sprejeli, kakor so bili sprejeti tudi ostavke drugih vlad, ki niso znale najti pota in načina, da upošteva najmanjši potreba hrvatskega naroda. Motivacija dr. Mehmeda Spaha in njegovih tovarišev, da je treba dokončno urediti hrvatsko vprašanje, vsebuje brez dvoma upravičeno dejstvo, ki pa ni moglo zanikati. Kako misli nova vlada pripraviti pot za rešitev hrvatskega vprašanja, ni znano, ker v tej smeri ni dala nobene izjave. Prav tako je točno, da je Stojadinovića vlada predstavljala zapreko za rešitev hrvatskega vprašanja. Vsekar je treba počakati, dokler nova vlada ne bo nekoliko več povedala o svojem stališču.

Dragiša Cvetković je označil sporazum s Hrvati kot politični del programa svoje vlade. To je načelna izjava. Hrvatsko stališče so že večkrat jasno opredelile izjave predsednika dr. Vladka Mačka. Dr. Stojadinović je vztrajal na tem, da se na prizna legitimacija predstavstva vseh Srbov in da se na tej podlagi prične pogajanja z njim. V tem smislu so se nekaj tednov pisali njegovi listi. Kočeno se danes spuščati v vprašanje legitimacije, vendar pa ne smemo pozabiti tudi na to, da je za sporazum poleg formalne legitimacije potrebno tudi medsebojno razumevanje, tega pa pri dr. Stojadinoviću ni bilo. Hrvatsko vprašanje se mora rešiti. Ne bomo na to čakali sto let, kakor so poročili pisni nekateri listi, toda rešiti se da samo tako, da hrvatski narod dobi, kar mu je potrebno za narodni razvoj, obstoj in svobodo. Dr. Milan Stojadinović je zahteval od nas kapitulacije. To, kar so predlagali njegovi listi, ni bila ponudba sporazuma, temveč poziv h kapitulaciji. Na takšni podlagi razgovori niso bili mogoči, kaj čele pogajanja. Dr. Stojadinović je torej s svojo politiko ne glede na vprašanje legitimacije onemogočil, da sodeluje pri pogajanjih s Hrvati. Prišel je celo v oster spor s Hrvati tako, da je postala njegova oseba ovira tudi za najbolj običajno izmenjavo misli, čeprav sicer osebnost vprašanja niso prave stvari. Ne da bi se spuščali ta trenutke v analizo vsega, kar se je dogodilo od lanskega 11. decembra, in ne glede na ostalo, kar se je potem zgodilo, je treba vseeno počakati, da vidimo novo vlado pri delu. Ko bodo vidna dejanja, potem se bo lahko o njej dosti več reklo.

Kakor nam poročajo iz Beograda, je Dragiša Cvetković večkrat v razgovoru s čunakirji izrekel, da je tudi sam novinar in da želi biti »doktrin osmošen« z njimi. Če pomeni ta izjava, da bo imel tisk več svobode, potem bo to vsakako napredek v smeri državljanskih svobod, čeprav s strpnim nastopom nasproti tisku kajpada hrvatsko vprašanje še ne bo rešeno. Tudi dr. Stojadinović je svoj čas govoril o liberalnem ravnanju s tiskom, ali ni ostal dosleden. Pustil je sicer, da kritizirajo njegove prednike, a to se v dobri odložitve diktature redno dopuščali vsi novi predsedniki vlade. Gre samo za to, da bodo lahko svobodno izražali svoje mnenje ne glede na to, za koga gre in naposled, da bo mogoča vsaj najpotrebnejša obramba. Prišli smo namreč do takega absurda, da so hrvatski listi brez komentarja prinášali papade na dr. Mačka in na njegovo politiko, prepustajoč svojim čitateljem, da sami to napade komentirajo. To ni bila nikakršna tiskovna svoboda.

Predsednik dr. Vladko Maček se ni dal nobene izjave o Cvetkovićevi vladi. Zato zdaj ne objavljamo imena HRS o novi vladi in se zadovoljujemo samo z nekaterimi splošnimi ugotovitvami, ki vsebujejo nekaj misli hrvatske javnosti. Čakali bomo še nekaj časa, nato se bomo pa morda podrobneje bavili z novo vlado in z vprašanji, pri katerih urejanju bi po izjavi svojega čefa in njegovih sodelavcev hoteli sodelovati. Vsekar je že jasno, da vsi arhaični politični čimbelji sprevidijo, da hrvatsko vprašanje ne preneha več eskaliranja, in da vse ostalo, kar mogoče, da so hrvatsko vprašanje uredi brez večjih trenj, ki bi bila lahko v škodo srbskega naroda.

Romunski zunanji minister Grigoriu Gafencu se je pretekli teden dva dni mudil v Beogradu. Obisk je imel namen, da oba zunanja ministra stopita v neposredno zvezo in da preučata

Življenje piše romane...

Deklica brez imena

Petnajstletno dekletce še ni krščeno, ker ne ve, kdo so njeni starši

Velika Kikinda, februarja.

Te dni je v mestno hišo v Veliki Kikindi prišla žena srednjih let in je želela govoriti z mestnim svetnikom.

»Prišla sem zaradi zelo zapletene zadeve. Ime mi je Elizabeta Bobova, povedati vam imam pa tole:«

In pričela je pripovedovati zgodbo, prečudno zgodbo o dekletu, ki so zanjo doslej vsi mislili, da je njena hči:

»Leta 1925, sem se z vlakom vozila domov, v Veliko Kikindo. Zraven mene je sedela mlada elegantna ženska z otrokom v naročju. Ko smo se že bližali postaji, me je prosila, naj za nekaj trenutkov primem otroka. Ugodila sem ji. A žene ni bilo nazaj. Vlak se je ustavil, izstopila sem in pričela iskati sopotnico, a zaman. Nikjer je nisem našla. Ostala sem sama s tujim otrokom v naročju. Misliha sem pač, da me je mati tako ali drugače zgrešila. Slišim se črvičkom domov, upajoč, da bo mati še kako prišla ponj. Bricko sem se zmotila. Nikogar ni bilo po dekletce in tako sem jo kar sama obdržala, smililo se mi je dete.«

300 din nagrade

»Še zmerom sem nekako upala, da se bo mati oglasila pri meni, da bo povprašala po svojem otroku. Zaman. Otroci je raste, prišel je hoditi, govoriti... Klical me je za »mamo«, moža za »očeta«. Tako ljubka, srčkana je bila naša punčka, da sem skoraj še sama pričela verjeti, da je naša. Motilo me je pa nekaj drugega. Nisem

vedela, ali je otrok krščen ali ne, zato ga tudi jaz nisem nesla h kretu. Čakala sem, in dekletce je ostalo brez imena.«

»Ali se mati ni nikoli javila?« je začudeno vprašal svetnik.

»Pač. Po desetih dnevih sem dobila pismo, brez podpisa in tudi ne spominjam se več, kakšen poštni žig je imelo. V njem mi je mati pisala, naj pazim na otroka, da se bo nekoč vrnila in ga vzela nazaj. Poslala mi je tudi 300 din in pripisala, da bom vsak mesec dobivala denar. Menila sem, da bo to res, a bilo je prvo in zadnje pismo, ki sem ga dobila. Tudi denarja ni bilo. Nič zato, otroka smo imeli vseeno radi...«

Po 15 letih išče otrok svojo mater

»Otrok je pa raste in prišel je čas, ko je moral v šolo. Z možem sva dekletce krstila za Ilono, saj je morala imeti ime, da sva jo klicala. Š šolo je bilo pa težje. Zahtevali so krstni list. Obljubljala sem, da ga bom prinesla, a odlašala sem tako dolgo, dokler ni bilo konec šole in dokler ni prinesla Ilona domov najboljšega spravevala. Bila je odličnjakinja, najboljša učenka v razredu. Hkrati, ko se je razvijal njen razum, ko je spoznavala to in ono, je spoznala tudi, da midva z možem nista njena prava roditelja. Prišel je dan, ko sem ji morala vse povedati. In zdaj je prišla z menoj, da ji pomagata poiskati njeno mater in njenega očeta.«

Trpka, nenavadna zgodba. Nje konec je še trpkjši. Zdi se, da za malo ilono čas preizkušenj še ni minil. Polica je izgnala, kdo je bila skrivnostna dama, ki je 1925. leta meni nič tuje roke.

Mati zaradi detomora v ječi

Ilonina mati se je rodila v Veliki Kikindi kot nezakonska hči. Njena mati se je izselila in je živela po večjih evropskih mestih. Ilonina mati je slove kot izredno lepa in elegantna ženska, a v Veliko Kikindo se ni nikoli vrnila. Bila je prijateljica in ljubica moških iz »gornjih desetih tisočev«, kmalu jo je vrtnec življenja potegnil s seboj. Iz neke idile se je rodila Ilona. Znala se je je odkrižati. Nekaj let nato se ji je rodil drugi otrok. Tega je v Beogradu, po nesreči vrgla pod tramvaj. Izkazalo se je pa, da je bila nesreča samo izmišljena in Suzana, tako je Ilonini materi ime, je romala za več let v ječo v Pažarevac.

Ko je 15letna plavalica, sinjoka Ilona zvedela resnico o svoji materi, je bridko jokala. Predstavljal si je pač drugačno, mamo, ki bo lepega dne prišla ponjo in jo odpeljala v drugi svet. Razočaranje je bilo veliko. Zda skušajo ugotoviti, kdo je Ilonin oče, če sploh še živi in če sploh ve, da nekje na svetu živi njegov otrok pri tujih ljudeh.

Ilona se je vrnila domov s svojo krušno materjo, deklica brez imena je ostala tudi poslej nekrščena.

pram Iream. — Republikanci so izpraznili Gerono, ki so jo Francove čete zavezale brez odpora. Med begunci je zavladala silna panika. Okrog 80.000 ljudi se je iz Gerone zateklo v Figueras, ki so ga začeli nacionalisti obstrlejavati. Pri tem so ubili okrog 500 ljudi. — Važno politično izjavo je podal v angleškem parlamentu predsednik vlade Chamberlain. Dejal je namreč, da bosta Anglija in Francija v primeri vojne ene ali druge države popolnoma solidarni in pomeni vojna ene države tudi vojno za drugo državo. Slehera nevarnost, ki bi grozila tej ali oni zaveznici, je znak za avtomatsko sodelovanje. — Republikanski parlament, ki se je te dni sestal v Figuerasu, je določil pogoje, pod katerimi bi republikanci prenehali z vojno. Zahtevajo namreč, da general Franco vsa jamstva za neodvisno Španijo, da španski narod sam z glasovanjem določi obliko svoje vladavine in da se oba tabora obvezata, da drug proti drugemu ne bosta izvajala posledic. Nekateri člani republikanske vlade so za sporazum s Francmom po vsaki ceni, večina jih pa zahteva jamstva.

V številki 4 »Družinskega tednika« smo omenili, da je zgodba »Oče je pozabil izšla prvič v slovenščini v »Družinskem tedniku«. Naknadno smo ugotovili, da je ista zgodba izšla leta 1936, v neki ljubljanski reviji, kar na tem mestu lojalno ugotavljamo.

Popravi! Na šesti in sedmi strani našega lista se nam je vrnila neljubna pomota. Slika, ki je natisnjena v petem stolpcu na 6. strani spodaj, bi morala biti v četrtem stolpcu na 7. strani spodaj. Cenjene čitateljice so to zanesljivo že same zapazile po besedilu.

Kurban Bajram, svoj največji praznik so te dni praznovali muslimani. Na ta dan se spominjajo preroka Abrahama, ki je hotel na božjo zapoved žrtvovati svojega sina, pa mu je Bog poslal ovna. Zato na ta praznik zakoljejo ovce in pojedjo četrtno mesa sami, ostalo meso pa razdelje.

Mater je ubil, ker ni marala njegove revne zaročenke, Stevo Janjič iz vasi Dašine blizu Petrinje. Hotel se je poročiti, mati se je pa temu odločno uprla. Zato jo je sin sedemkrat zabodel z nožem. V bolnišnici je mati izdihnila.

Prijeli so tihetapece z valutami in devizami na jugoslovansko-madžarski meji. Aretirani tihetapeci so hoteli spraviti čez mejo za osem milijonov pengov deviz in valut. Denar in vrednostne papirje so imeli skrite v tapetiranih sedežih avtomobila.

S krpo, namočeno v bencinu je čistil suknjo in je zanelil požar v svoji krojaški delavnici Gustav Hubak iz Zagreba. Ko se je s krpo približal peči, se je krpa vnela. Krojač je iz ne previdnosti vrgel na obledo in tako je nastal požar. Škoda znaša okrog 80 tisoč dinarjev.

Trčila sta tovorni in mešani vlak pri Čekrku, na progi iz Metkovića v Mostar. Veler je ustavil mešani vlak, ki je moral čakati na pomožno lokomotivo. V tem je pa privozil za njim tovorni vlak in zavozil v lokomotivo v zadnje vagonce. Človeški žrtev na srečo ni bilo.

Rojstvo hišo prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika bo odkupilo društvo »Vodnik«. Potreben denar je društvo prihranilo od raznih prireditvev in bo začelo delo še nadaljevalo. Društvo apelira tudi na vso slovensko javnost, da bi mu pomagala pri njegovem kulturnem prizadevanju.

vsa vprašanja, ki se tičejo obeh prijateljskih držav. Zunanja ministra sta se v glavnem razgovorjala o splošnem položaju v Evropi, o vprašanju Podonavja, o razmerju med obema državama in o gospodarskem zblizanju. V ta namen bodo začeli v najkrajšem času graditi veliko avtomobilsko cesto, ki bo vezala Jadransko morje s Črnim morjem. Šla bo iz Trsta preko Postojne, Ljubljane, Zagreba, Beograda, Bukarešte v Constanco. — Na seji naraščajo skupščine, ki se je sestala pretekli teden, so potrdili vsa polnomočja, ki so jih predložili poslanci. Potlej so poslanci prisegli. Na tej seji je govorilo več vladnih in opozicijskih poslancev in tudi dva ministra.

Naval španskih beguncev v Francijo čedatje bolj narašča. Na pragu Francije je že okrog 300.000 ljudi. Francoška vlada je poslala angleški vladi noto, ki jo je v njej obvestila o naraščajočem navalu beguncev in jo protila za denarno pomoč. Obstojni namreč nevarnost, da bi se razširila kakšna epidemija. — Potresi v Čilu se še zmerom ponavljajo. Te dni so doživeli nov potresni sunek, ki je bil še hušji kakor prvi. Število smrtnih žrtev strahovito narašča. Doslej so nasteli žirok 80.000 mrtvih. Med njimi je veliko vojakov, ki so pomagali pri reševanju. Zaradi neznoznega smrdu mrtvih trupel in mrhovine, ki vlada v prizadetih krajih, so se morali vojaki opremiti s plinskimi maskami. Najbolj so prizadeta mesta Chillan, Concepcion in Coronel, kjer ni ostala niti ena hiša cela. — Angleški ministrski predsednik Chamberlain je v spodnji zbor-

nici podal izjavo o svojih razgovorih z Mussolinijem o priliki svojega obiska v Rimu. Med drugim je poudaril, da so pogajanja med Italijo in Francijo mogoča šele po koncu španske vojne. Med Anglijo in Nemčijo bo prišlo pa do gospodarskih pogajanj, da se doseže čim tešnjeje sodelovanje med obema državama na gospodarskem področju, na druga pogajanja pa za zdaj še ni misliti. — Odločilo izjavo je podal ameriški predsednik Roosevelt na seji obrambnega odbora senata, ko je dejal, da so meje Amerike v Franciji. Ameriško javno mnenje je za pomoč demokratskim državam, zato bodo Zedinjene države sklenile posebne pogodbe s temi državami.

Francija je mobilizirala 50.000 vojakov za zaščito meje ob Španiji. Hkrati se je začela pogajati s Francovo vlado o vprašanju beguncev. General Franco je pripravljen pomagati španskim beguncem pod pogojem, da živita in druge potrebitine ne bodo razdeljevali med republikanske čete. — Revizijo državljanstva bodo izvedli na Češkoslovaškem. Po novi uredbi bodo pregledali državljanstvo vseh tistih oseb, ki so si pridobile žel. državljanstvo od 1918. leta dalje. Ravnali bodo precej strogo. Vse tiste osebe, ki jim po reviziji ne bodo priznali žel. državljanstva, bodo izgnali iz države. — Francoski zunanji minister Bonnet namerava v kratkem odpotovati v Berlin, da vrne obisk nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Parizu. Bonnetov sklep je posledica zblizanja

mednarodnega političnega položaja v zadnjih dneh. — Več ko sto milijard dinarjev bo izdala letos angleška vlada za oboroževanje. Med ljudi so razdelili že 40 milijonov plinskih mask. Gasilna društva so opremili z najmodernejšimi napravami, zgradili so še veliko jeklenih zaklonišč. Važno je pa zlasti to, da se je industrija v kratkem času preuredila za potrebe narodne obrambe. Produkcija letal se je izredno povečala. — Francija je poslala svojega zastopnika v Burgos. Za zastopnika je imenovala bivšega ministra senatorja Leona Berarda, ki bo skušal urediti vprašanje španskih beguncev na Francoskem, lotil se bo pa tudi ureditve razmerja med obema državama. Za drugega zastopnika v Burgosu je pa francoska vlada imenovala kardinala Baudrillarta, 80letnega rektorja katoliškega instituta. Ta mož je Francijo že dvakrat zastopal v važnih diplomatskih zadevah. — Svoje poslanstvo v Budimpešti je ukinila sovjetska vlada. Prav tako je madžarska vlada ukrenila vse potrebno, da ukinje svoje poslanstvo v Moskvi. Do preloma med obema državama je prišlo zaradi pristopa Madžarske k paktu proti Kominterni. — Eksplozije peklenjskih strelov v Londonu se še nadaljujejo. Te dni sta eksplodirala dva peklenjska stroja v podzemni železnici in sta terjala osem ranjenecov. Aretirali so že več Irev. Irski teroristi so dali angleški vladi ultimatum, da angleško vojaštvo zapusti Irsko najkasneje v štirih dneh. Teroristi sicer groze še hušjimi atentati. Več članov zgorajne in spodnje zbornice je dobilo grožnja pisma, da ne bi na seji parlamenta zavzeli sovražnega stališča na-

»Listek »Družinskega tednika«

»Napoleon petroleja«

V časopisih smo brali: »Te dni je v St. Moritzu nenadno umrl znani petrolejski magnat Henry Deterding, v starosti 72 let. Bil je eden največjih evropskih finančnikov. Z njim je izgubila angleško-holandska petrolejska družba Shell-Royal Dutch svojega ravnatelja.«

Kako kratke, suhe in nepomembne so gornje vrstice. Kako malo povedo o možu, ki so ga njegovi sodobniki imenovali »Napoleona petroleja«, ki je vse svoje življenje posvetil eni sami misli, eni sami borbi, borbi za petrolej. O možu, ki se je iz skromnega bančnega uradnika v nekaj letih povzpela do generalnega ravnatelja velikega petrolejskega trsta in o možu, ki je še kot nepomemben uradnik prav tako nepomembne holandsko-angleške petrolejske družbe napovedal borbo petrolejskemu magnatu in multimilijonarju Rockefellerju. Borbo za nadvlado pri posesti in prodaji petroleja, boj na življenju in smrt, boj, čigar konec je pomenil dokončno in popolno zmago petrolejske družbe Shell-Royal Dutch in njenega ravnatelja Deterdinga.

Kdo je bil sir Henry Deterding? Njegova mladost je popolnoma brez sleherne romantike ali poezije, je mladost fantičja, ki je s 16 leti ostal sirota in ki si je moral, kakor hitro je odrasel, sam služiti svoj vsakdanji kruh. Henryjev oče je bil kapitan; Henry se je rodil kot četrti otrok 19. aprila 1866. leta v Amsterdamu. Deterdingi so bili že generacije in generacije mornarji, Henry se je pa izneveril poklicu svojih dedov. Postal je trgovec.

S 16 leti, kakor hitro je ostal sam na svetu, je Henry stopil v službo v neki amsterdamski banki. Izde v tej svoji prvi službi je pokazal izredne sposobnosti glede ravnanja z denarjem. Ta njegova bistrost mu je tudi pozneje silno koristila. Nekaj let je delal Henry kot navaden bančni uradnik z mesečno plačo 30 mark. Potem je menjal službo: postal je višji bančni uradnik pri veliki holandski banki Maatschappij. Poslali so ga v kolonije, napredoval je pri plači, a več ko 4.500 din na mesec mladi Deterding tudi v holandski vzhodni Indiji ni zaslužil. Zato se je pa v Medanu spoznal s človekom, ki mu je odprl pot do svetovne moči in slave. Ta človek je bil Avgust Kessler, ravnatelj petrolejske družbe Royal Dutch.

Kessler je pa star in bolan. Ima sina, a boji se, da bo sin še premal za upravljanje podjetja in da ne bo nikogar, ki bi vodil podjetje, ako on zatisne oči. Tedaj mu prekriža pot Henry Deterding. To je pravi človek, temu bo izročil vajeti svojega podjetja. Nedvomno, Henry Deterding je imel v svoji izraziti, ponosni

glavi najboljšo, najbistrejše in najpreudarnejše možgane tistih dni. In tako je postal Henry oskrbnik premoženja Kesslerja mlajšega in pozneje upravnik njegovega podjetja. Danes se je izkazalo, da je imel stari Kessler pri izbiri pravega moža srečno roko. Premoženje njegovih dedičev je danes po zaslugi Deterdinga tisočkrat večje kakor tisti dan, ko ga je izročil v roke svojemu sinu in njegovemu 30letnemu upravniku.

Deterding je bil tedaj na pragu svoje kariere. Mlad, pogumen, trdno zaverovan v svojo srečno zvezdo. Zaverovan v bodočnost petroleja. S pol milijona goldinarjev — s premoženjem, ki ga je zapustil stari Kessler — je Henry kupil velika petrolejska polja v nizozemski Indiji. Glej, sreča! Ta polja so silno bogata, skoraj neizčrpna. Američani postanejo pozorni. Rockefeller poskuša — kakor vselej — svojega konkurenta podkupiti, bolje odkupiti vse podjetje.

Tokrat se je pa ameriški petrolejski magnat — čeprav že multimilijonar nasproti denarno slabo podkovanemu Deterdingu — pošteno urezal. Na eni strani Rockefellerjevih 900 milijonov, na drugi strani Deterdingovih 5 milijonov in še nekaj, kar je tehnično močno nagailo, Deterdingov pogum in sposobnost. Boj se je pričel. Otvoril ga je Deterding sam, tako da si je poiskal zaveznikov. Zagotovil si je pomoč Marca Samuela, lastnika angleške petrolejske družbe »Shell«. Samuel in Deterding sta se odločila, da se bosta borila proti Američanu Rockefellerju. Tedaj se je uresničil davni Deterdingov sen. Sa-

muelova družba tedaj še ni bila posebno pomembna, a bila je angleška firma in kakor vsaka angleška družba je bila pod varstvom angleškega imperija. Zda sta bila prava moža skupaj: Deterding je imel neizčrpna petrolejska polja, Samuel prevozna sredstva, velike ladje za prevažanje petroleja in hkrati še kapital pariških Rothschildov.

To je bil mladostni najvažnejši čas v Deterdingovem življenju. Deterding je spoznal, da bi bila Holandska vse prešibka, da bi ga ščitila v boju z Ameriko. Anglija je bila pa dovolj močna, da se je spoprijela z Washingtonom. In še eno spoznanje je bilo silno drageceno, spoznanje, ki se je odprlo svetu čele po svetovni vojni in ki ga je dojel Deterding že leta 1900.: spoznanje, da boj za petrolej ni samo boj magnatov, pač pa boj narodov za premoč in obstanek.

Prvi korak je bil storjen. Čeprav Samuel in Deterding nista imela posebno velikega kapitala, sta združena dosegla prvi uspeh: kontrolo nad transportom. Rockefeller je namreč skušal angleške konkurente uničiti tako, da je blokiral vsa prevozna sredstva. Vzel je v najem vse ladje, čeprav jih ni potreboval in čeprav so pa prazne ležale v njegovih azijskih pristaniščih. Deterding svojega petroleja ni mogel prepeljati v Evropo. Po združitvi s »Shellom« je Holandec dobil Samuelovo brodovje, Američani so bili poraženi, sicer prvič, a občutno.

Borba se je nadaljevala. Ze združitve holandske in angleške družbe Rockefellerju ni bila po volji, kar

OKVIRJI

za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

Zena, ki je vstala od mrtvih

Užice, februarja.

Vas Lokva v občini Kapan je v kratkem času zaslovela v vsej svoji okolici in še daleč okrog. V tej vasi namreč živi 30letna Selena Krstovičeva, ki ljudje o njej verujejo, da je vstala od mrtvih.

Bila je že dolgo nevarno bolna. Že je ležala na smrtni postelji, bila je že v zadnjih zdihljajih, ko je neke noči na lepem izginila. Ko je njen mož zjutraj vstal, je našel vrata njene sobe odprta, na smrt bolne bolnice pa ni bilo nikjer. Proti večeru se je spet vrnila, a za čudo — zdrava. Ljudje so se čudili, govorili so, da so jo odnesli duhovi in okrog tega skrivnostnega odhoda so se začele plesti še bolj skrivnostne zgodbe. Selena je začela pripovedovati o Bogu, o njegovi milosti in moči in o svetnikih. V svojem pripovedovanju je navajala izreke iz svetega pisma. Pobožne žene so začele verovati, da jo je Bog poslal nazaj na zemljo, da bi širila njegovo slavo in bo vsakomur povedala njegovo usodo. V njeno hišo so začeli romati ljudje od blizu in daleč. Vsak je imel kakšno nadlogo: bolezen, nerodovitnost itd. Prihajati so pa začeli tudi boljši ljudje. A Selena ne prorokuje zmerom. V posebni sobi, kamor pelje svojega »pacienta«, ima obešenih polno slik svetnikov in Matere božje. Ko prorokuje, moli razne molitve. Poljejo duhovi razsvetle in ona začne pripovedovati kakor bi brala, kaj čaka njenega »pacienta«. Zdaj je že tako slavna, da šoferji ali kočijaži na postaji ni treba povedati drugega, kakor da se peljeje v Lokvo. Takoj bo vedel, kaj želite. In po poti vam bo že povedal, kaj je prorokovala Selena njegovim ženi in da je vse čista resnica.

Tragedija dvanajstletnega dečka — sirote

Niš, februarja.

Vsa niška okolica govori o tragediji dvanajstletnega Jovice, sina pokojnega Stevana Petroviča; fantiček je moral na ukaz svojih stricov in tet dve leti živeti v hlevu pri živini, skoraj brez hrane in brez nege. Tam bi moral ostati najbrže do smrti, če ne bi slučajno zvedel neki zdravnik; ta ga je rešil in odpeljal v niško bolnišnico.

Ubojemu dečku je pred dvema letoma umrl oče. Mati se je takoj znova poročila in pustila sina staremu dedu. Ta je že sam ves betežen in ni mogel skrbeti zanj. Deček se je potepal okrog, brez vzgoje in hrane. Strici in tete so sklenili, da ga bodo zaprli v hlev. To so tudi storili in mu zabili, da se ne sme ganiti. Od takrat je bila usoda uboga dečka zapetena. Nikoli več ni videl sonca, hrano je dobil pa le od časa do časa, kadar so se spomnili nanj. Ohleka, ki jo je imel na sebi, je razpadla, spal je skupaj s kravami in ovci. Po vsem telesu so se mu napravile velike hraste in rane, noge imajo čisto otekale. Skoraj nič ne vidi, ker dve leti ni prišel na svetlobo. V bolnišnici upajo, da ga bodo ozdravili. Njegove sorodnike so poklicali na odgovor pred sodišče. Ugotovili so, da so vnebovpijše zločin napravili zaradi pohlepa po dečkovem imetju, ki mu ga je zapustil oče. Zanimivo je tudi to, da je vsa vas vedela za uboga otroka, a nihče tega ni javil oblastem.

—0—

Mesečno plačo je ukradel neki brezposelni delavec družini železničarja Kruha z Jesenke. Mladi berač

Če verjamete ali ne

Minuto svoje smrti je napovedala Katica Sabotičeva, tiskarska delavka v Virovitici. Ko je te dni napravila samomor z večjo količino kamene sode in ko so jo prepeljali v bolnišnico, je izjavila, da bo natanko čez eno uro umrla. Čez eno uro je zahtevala svečo, jo prižgala in dejala:

»Mene ni več med živimi.« In res, umrla je prav tisti trenutek, ki ga je poprej napovedala.

ooo

V Ameriki so iznašli avtomat za posredovanje zakona. Človek gre do avtomata, vrže notri 20 centov in iz aparata zleti 10 fotografij žensk ali moških, ki bi se radi poročili. Na slikah je napisan natančen naslov, kakor tudi pogoji za zakon. Na ženskih fotografijah je označena dota, na moških pa mesečni prejemki in poklic.

ooo

V Smederevu v Srbiji se je nekaj kmetskih mladenčev dogovorilo, kako se bodo maščevali dekletu, ki ni bilo zvesto. Počakali so jo na nekem vogalu, ko je šla s svojega ljubezenskega sestanka. S silo so jo odnesli v bližnji gozd, kjer so ji odrezali lase in jo celo namazali z rdečo barvo. Vaška lepota je te dni proti njim vložila tožbo in zahteva odškodnino za izgubljen lepoto.

ooo

V Londonu so te dni našli človeka, ki je spal pod nekim mostom. Na policiji so ugotovili, da je tu mladi človek trgovca, da že 20 let spi pod milim nebom in da nima namena temu se odreči, kajti zaklel se je, da bo do konca svojega življenja spal sede pod milim nebom.

je izbral priliko, ko je gospodinja za nekaj trenutkov odšla iz kuhinje in pustila na mizi 1060 dinarjev. Ukradel je celo vsoto in izginil.

Prva notarska pripravnica v Jugoslaviji je gdč. Boža Kuharjeva, hči ljubljanskega notarja g. dr. Andreja Kuhara. Po sodni praksi in praksi v odvetniški pisarni je položila odvetniški izpit in postala prva notarska pripravnica.

Z motornim kolesom se je ponesrečil Mijo Radošević, namesnik rudniškega ravnatelja v Starem Golubovu pri Varaždinu. Na ovinku je zavozil v neki avtomobil. Padel je z motorja in dobil nevarne rane. Zdravi se v bolnišnici.

Zgoraj je triletni sinček kmeta Boška Pavloviča iz vasi Stražbenica v petrinjskem okraju. Ko je hotel starejši brat Adam zakuriti v peči, je odvrzel vžgalico na svojega triletnega brata Vojana, ki se mu je takoj vnela obleka in je zaradi hudih opeklin umrl.

Mater je obdolžil zastrupljenja štirih rodbinskih članov Andrija Barta iz Sente. Družina je živela v neslogi. Oče je nekega večera po jedi na lepem zbolel pred tremi leti in umrl. Pes pa, ki je pojedel ostanek večerje, je poginil. Kmalo so umrli še trije člani, zato je sin obtožil mater zastrupljenja.

Maskirana roparja sta preganala zakonca Zeroviča iz Frankolovega pri Celju. Ponoči ju je zbudil ropot, takoj sta se postavila v bran napadalca. Posrečilo se jima je oba raz-

krinkati, vendar ju nista spoznala. Razbojnika sta srečno odnesla peke.

Dvajsetletnica naše drame smo proslavili v ponedeljek 6. februarja. Na ta dan je minilo 20 let, odkar je Ljubljana otvorila svoje dramsko gledališče z uprizoritvijo Jurčičevega »Tugomerja«. V tem času nam je drama predstavila 133 slovenskih del izmed 970 predstav.

Iz ljubosumnosti je ustrelil Gjuro Lukovački, drogerist iz Perjavice pri Zagrebu soseda Gjuro Gašparoviča, zidarskega mojstra. Lukovački ni bil čisto pri zdravi pameti in je bil ljubosumen na svojo ženo, zato je ustrelil svojega namišljenega tekmeča.

Sodbo proti ubijalcem Antona Hribarja, ki je podlegel težki telesni poškodbi ob volitvah v Sv. Križu pri Kostanjevici, je izreklo sodišče v Novem mestu. Glani krivce Banij je dobil 5 let robije, Jarkovič 3 in pol leta zapora, drugi trije obtoženci so pa dobili po 2 leti in 4 mesece zapora.

Ustrelil se je 26letni Nikolaj Spindler, delavec v opekarni KID, doma s Primorskega. V smrt je šel najbrže zaradi duševne potlosti.

Dve sestri in še samega sebe je ustrelil delavec Anton Jutriša s Humma ob Sotli. Zaljubljen se je v hčeri gostilničarja Beleta na Cestah pri Rogatu. Ker mu ni nobena vračala ljubezni, ju je ustrelil na njunem domu. Na poti domov je pa še sebi pognal kroglo v glavo.

Bombo je vrzel na brata in mater kmet Vojislav Plavšič iz vasi Samail blizu Kraljeva, ker mu nista vrnila denarja. Plavšič jima je posodil denar za novo hišo. Ker mu ga pa nista mogla vrniti, se je nad njima maščeval, vendar sta oba na srečo ostala pri življenju.

Obešila se je 60letna Marjeta Jeranovičeva iz Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji. Bila je ločena od svojega moža in je dolgo bolela, zato je obupala nad življenjem.

S skednja je padel Janez Roškar iz Spodnje Volčine v Slovenskih Gorah. Ko je šel po lestvi iskat krmo, je izgubil ravnotežje in padel na tla. Pri padcu si je polomil rebra in je v bolnišnici umrl.

90letnica Prešernove smrti smo proslavili 8. t. m. S spoštovanjem smo se spomnili našega največjega pesnika, ki je položil temelj slovenski duhovni kulturi in obogatil našo literaturo s svojimi nenadkrdljivimi deli.

Ustrelila se je učenka 4. gimnazije Milenija Milošičeva iz Skopljaja, ker je dobila slabo spričevalo. Neuspeh v šoli je deklico tako potrl, da si je v razredu pognala kroglo v glavo. Upajo, da jo bodo ohranili pri življenju.

Mnogo denarja prinese

po 4 letih Hranilno kolo Jugoslovanske banke v Ljubljani. Tedensko prihraniš majhno vsoto, ki jo lahko pogrešiš in utrpšiš (n. pr. din 10—, 20— ali več), jo nato vložiš v posebno knjižico, po 4 letih pa se ti majhni in neznatni zneski zackrožijo v velik znesek, ki ga moreš uporabiti za marsikateri namen, vrhu tega pa prejmeš še znanen presežek v obliki obresti. Ravno ta teden se je 6. februarja t. l. začelo V. Hranilno kolo. Kdor se podrobno zanima za uspehe tega kola, ki so obče priznani, naj se obrne na Jugoslovansko banko d. d., podružnico v Ljubljani, Gajeva ul. 3 (poleg nebotičnika), in naj zahteva tozadevne prospekte in pristopnice, v katerih je vse natančno razloženo. V V. Hranilno kolo se sprejemajo člani še ves mesec februar.

kaj vrstic spoznali, kaj in kakšen je bil, kakšno je bilo njegovo delo in zakaj so ga krstili za »Napoleona petroleja«. Njegov osebno življenje ob njegovem burnem delovnem življenju skoraj da obledi.

Deterdingove družbe delajo danes po vseh krajih sveta, razen po Rusiji. Ni je menda države, ki ne bi poznala Deterdingove firme — škoflje z biserom. Ta simbol je prinesel k družbi še Marco Samuel, preden je postal trgovec s petrolejem je bil namreč trgovec z biseri.

In Deterdingovo osebno življenje? Poročen je bil sir Henry trikrat. V prvem zakonu je imel hčerko in sina; leta 1924. se je poročil vdrugič s hčerko nekega ruskega generala. Ločil se je in se poročil tretjič, z neko Nemko in se je tudi preselil v Nemčijo. Pred nekaj leti je stopil v pokoj, dal je slovo svojemu mestu, generalnega ravnatelja največje angleške petrolejske družbe in se je umaknil v zasebno življenje.

In skrivnost njegovega uspeha? Nekateri jo iščejo, v njegovih, pravzaprav genialnih zmognostih, v njegovi bistrosti, preudarnosti, odkritosti, pogumnosti. Drugi menijo, da je imel srečo. Držalo bo prvo, kajti bedak tudi s srečo ne bi vedel kaj početi. Deterding je pa vedel, znal je o pravem času zgrabiti in izkoristiti. Ni nepomembno, da je bil sir Deterding v vseh svojih dejanjih izredno preprost in premočrten. Skušal je vse probleme rešiti na kar najbolj logičen in preprost način in kakor vidimo, da se mu je to res vselej obneslo in obrestovalo.

zdijval je pa, ko je videl, kako se mu je izmuznil iz rok monopol nad transportom petroleja. Po vsaki ceni je portom petroleja. Po vsaki ceni je hotel mlada konkurenta uničiti. Tedaj se je izkazalo, kako izvrsten strateg je bil Deterding. Sam je ponovno otvoril borbo. Za bojišče je izbral Kitajsko in za bojno orodje — zniževanje cen, on skoraj da revež ob strani večkratnega milijonarja Rockefellerja.

Tudi tokrat je Deterding prav računal. Kitajska je od Rockefellerjevih polj silno oddaljena, loči jo od njih ogromni Tihi Ocean. Deterding je s svojimi polji mnogo bližji, transport njegovega petroleja na Kitajsko je mnogo cenejši ko transport ameriškega petroleja. Nizka cena je torej malodane upravičena. Cene so teden za tednom padale. Res je, tudi Deterdingova družba je imela izgubo, a izgube Američanov so šle v vrto glave številke. Ta boj je zaključilo naposled premirje; Rockefeller se je moral ponizati in deliti svojo petrolejsko interesno sfero na Kitajskem in Japonskem z Deterdingovo in Samuelovo družbo, »Shell-Royal-Dutch«. Angleški petrolej je nastopil svojo zmagovito pot.

Deterding je šel pa še dalje, mnogo dalje. Zaradi svoje izgube na Kitajskem je Rockefeller silno zvišal cene petroleja v Evropi in Ameriki. Evropa, popolnoma odvisna od ameriškega petroleja, se je morala s tem sprijazniti, prav tako Amerika. Tedaj je pa prišel udarec s strani Deterdinga, kaj nevaren udarec, ki bi Rockefellerja in njegovo Standard Oil malodane izpodnesel. Angleški agentje so pričeli v Ameriki propagando proti pre-

tiranim cenam ameriškega petroleja in lepega dne so angleške ladje pristale v newyorskem pristanišču in izkrcale velikanske sode Deterdingovega petroleja. Vsak dan več petroleja je prodal Deterding v Združene države, ne samo to, pričel je kupovati ameriška petrolejska polja in prodati petrolej še po nižjih cenah.

Mnogi so videli v Deterdingu svojega rešitelja. »Standard Oil« je dotlej samovoljno navijala cene in nihče se ji ni mogel upreti. Zdaj je bilo drugače. Res je, mnogo ameriških polj je prišlo v angleške roke, zato so pa imeli Američani cenejši petrolej, niso bili več suženjsko vezani na kupovanje petroleja pri Standard Oilu. Deterdingovi možgani so tudi uganili edino pravo pot, ki ga je zavarovala, da ga Američani niso preganali kot nadležnega tujca in vsiljivca iz svoje države. Prodajal je delnice svojega podjetja v Ameriko, na splošno srednjim slojem, obrtnikom, trgovcem. Tako so se pričeli širši sloji zanimati za njegovo podjetje in ga podpirati.

Tako si je Deterding počasi osvojil Ameriko. Tudi med svetovno vojno je Deterding dokazal, da je sposobnejši, bistrejši in spretnější od svojih nasprotnikov. Anglija je smela biti srečna, da ga je pred leti vzela v svoje okrilje. Deterding je oskrbovanje antantne armade s petrolejem tako izvrstno organiziral, da so zavezniki tako rekoč »plaval« v petroleju.

Anglija je nagradila svojega zaveznika tako, da mu je podelila plemstvo.

Ali zdaj veste, kdo je bil sir Henry Deterding? Menim, da ste iz teh ne-

Skrbite malo bolj za svoje zobe, odpravite nevarni zobni kamen!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Zadušil se je osem mesečni otrok delavca Patargarica v Kosovski Mitrovici, ker je preveč jokal. Brezvestna mati je pobegnila s svojim ljubčkom, otroka je pa pustila samega. Zaradi presilnega joka, se je ubogi otrok zadušil.

Po dveh tednih so našli utopljenko Marjano Beletovo iz Vavte vasi ob Krki. Ko je 20. januarja prala ob Krki perilo, ji je postalo slabo in je padla v reko. Zdaj so našli njeno truplo nedaleč od kraja, kjer se je ponesrečila.

Pod vlak je skočil 21letni delavec Matijašič iz Bregane pri Jesenicah. V izdelovalnici palic, kjer je bil zaposlen, je imel opravka pri kotlu s krompom. Na lepem mu je pa spodrsnilo in je z nogami padel v krop. Tovaršiji so ga spravili v bolnišnico, kjer mu bodo morali odrezati obe nogi nad koleni.

Izsušili bodo Lončeko polje v Gornji Posavini in z delom pričeli še letos. Močvirje zavzema okrog 300 kvadratnih kilometrov rodovitne zemlje in bi na njem žito izbornu uspevalo. Že zdavnaj so ustanovili v Sisku vodno zadrugo, ki naj bi začela z izsuševanjem, pa je delo zaradi prevelikih stroškov zastalo. Zdaj je pa gradbeno ministrstvo obljubilo potrebni denar za stroške pri izsuševanju Lonškega polja.

Bankovce je hotel ponarejati Jože Muršec iz Pobrežja pri Mariboru. Od kmetov je izvajal denar za vzorec in jim obljubljaj ponarejeni denar. Ko je dobil denar, je izginil.

Osebnosti

Poročili so se: Na Vahredu g. Vojko Bazala in gdč. Boža Selenova, uradnica pri Kastnerju in Ohlerju v Zagrebu. V Brezicah: g. Sepec Josko iz Gundrova in gdč. Marija Godlerjeva iz Brezine. — Obilo sreče!

Umrli so: V Ljubljani: Gerda Badrova roj. Heinen; Nežka Pirihova, roj. Rozman; dr. Janez Fr. Gnidovec, škofljanski škof; Marija Eberlova, zasebnica. V Mariboru: 56letni Josip Pogurje, sodni official; 71letni Simon Verhovšek, pos.; 73letni Adolf Pacher, upok. šolski upravitelj; 77letni Franc Banovšek, upok. čestar; 81letna Helena Houbmanova, vdova po žel. nadspredniku. V Celju: Ivan Zeleznič, brivski mojster. V Kranju: 94letna Marija Šumijeva, V Mekinjah pri Kamniku: 70letna Alojzija baronica Rechbachova. V Trbovljah: Franja Ternovičeva, posestnica. V So. dražici: Ivana Stupiceva. V Novem mestu: Pepca Kastelčeva, gostilničarka. V Dolenci vasi pri Ptuj: Jože Marinič, pos. V Krškem: Kolesnik Ivan, davčni službenik, in pos. V Dol. Lendavi: Ernest Belkank, trgovec. V Rovih pri Kamniku: 77letni Alojzij Jerman, posest. V Sv. Urhu nad Zagorjem: 64letni Franc Juvan, pos. V Polzeli na Štajerskem: Oskar vitez Kutenegger, dvorni svetnik. V Ribnici na Dolenjskem: France Krizman, lesni trg. in posest. V Dolu pri Hrastniku: France Stravs. Na Rečici v Savinjski dolini: Marija Matekova, žena pos. in trgovca. V Podkorenju pri Kranjski gori: Ivan Gregori, lesni trg. in pos. — Naše iskreno sožalje!

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršil vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽRČALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Primer... slučaj... Kdo ve?

Šel je po cesti, in s strehe mu je padla opeka na glavo. Nesrečen slučaj! V tem primeru, so dejali, bi kazalo, da oblast kaznuje lastnika enemarne hiše, ki meče opeke s svoje glave na glave sprehajalcev. In glej, kaznovali so ga!

Toda ponesrečenec je ostal slučajno živ — in se za slučajno prasko na glavi še zmenil ni. Zakaj v njegovem življenju to ni bil prvi primer, da ga je doletel podoben nesrečen slučaj. Dejal je: »Slučaj se zgodi slučajno, nehoti in brez krivde kogar koli, zato je tudi kazen v tem primeru nepravilna. Če bi se mi tak slučaj prišel primeril (in bi ne bil že dolgo na svetu), bi nemara verjel, da padec opeke na mojo glavo ni bil slučaj temveč primer, ki bi ga bilo treba živo opisati in natisniti na lepak, in tega postaviti — kakor strahilo v koruzo — kot svarilen primer na vsak ulični vogal.

Zato vam priporočam za vsak primer: Premislite, ljudje božji, kdaj gre slučajno za primer in kdaj na primer za slučaj.

Porez

Moralni maček, in še kakšen!

Na Svečnico smo bili priče dogodka, ki se je odigral na eni najbolj prometnih ljubljanskih cest. Sredi ceste je korakala pijana družba. Eden iz te vesele družbe je imel pod suknjo živega mačka. Prijel ga je za rep in vrtil. Tako je trpinčil uboga žival in klical: »Vidite, da imam res mačka.« Res so ga imeli, hudega moralnega mačka, a za tega se niso zmenili, pravega muca so pa tako grdo trpinčili.

Vsakdo izmed mimoidočih se je zgražal nad tolikšnim pomanjkanjem usmiljenja do uboge živalce.

Priča

...te, čeprav kmečke, vendar civilizirane otroke...

...naj si vzamejo mestni otroci za zgled! Tako piše pisateljica članka »Otroci z dežele, zgled mestnim.« v rubriki »Zrcalo naših dni« z dne 2. februarja t. l. Pod pojmom »civilizacija« razumem urejenost življenjskih razmer, t. j. stanovanja, prehrane, obleke, obutve, zdravstvenega stanja itd. V mestih je torej civilizacija na mnogo višji stopnji kakor na deželi. Saj vidimo meščane, ki prihajajo skozi vas, kako so lepo in moderno oblečeni; po licih in ustnicah si pa z barvo pomagajo, kar je po njihovem mnenju narava pozabila. Dvomim pa, da so njihova srca tako čista, da je tudi njih značaj tako zdrav in tako lep, kakor je čista njihova zunanost. Ne civilizacija, srčna kultura je tisto, kar pogrša pisateljica omenjenega članka pri mestnih otrocih. Na deželo se širi iz mesta civilizacija, meščani naj se pa pri kmetu priučijo srčne kulture, ki jo pri višji civilizaciji še posebno pogrešamo!

Pisateljica omenjenega članka je z besedami: »naj mestni otroci posnemajo te, čeprav kmečke otroke...« morda nehoti tudi pokazala, da kmetški stan nima za sebi enakega, ampak za slabšega, manjvrednega. Namesto odgovora naj citiram samo besede S. Gregoričiča, našega goriskega slavka:

»Kar mož nebesa so nam dala, da večnih nas otmo grobov, le kmetška mati je zibala, iz kmetških so izšli domovi!«

Kmet

Konec skrivnostnih tatvin po francoskih gradovih

»Graiskim strahovom« v Dijonu je odklenalo

Pariz, februarja.

Ze dve leti je imela francoska policija po vseh krajih Francije polne roke dela. Ni minil teden, da ne bi iz tega ali onega gradu ali gradiča javili, da je bilo vlomljeno in da je vlomilec odnesel kakšno posebno znamenito dragocenost.

Sprva je bila policija mnenja, da gre za dobro organizirano mednarodno vlomilsko tolpo. Celo vlomilec iz eksotičnih držav niso prezrli, računali so s sleherno, še tako neverjetno možnostjo. Vsi napor policije so bili pa brezuspešni in skrivnostni vlomilci so oropali nič manj in nič več ko 60 gradov, ne da bi jih mogla doseči roka pravice. Škoda zaradi ukradenih starin in dragocenosti je šla že v težke milijone. Zdelo se je, da se bo morala Francija odpovedati marsikateri znamenitosti, ki je bila nanjo še pred dobrim letom tako zelo ponosna. Celo minister za notranje zadeve se je osebno pričel baviti z zasledovanjem predrznih vlomilcev in je izdal več zelo strogih narečil, naj store vse za zavarovanje starin in dragocenosti po raznih gradičih in dvorcih.

Vlomilci se pa za vsa ta prizadevanja niso kaj prida zmenili. Po obisku »graških strahov« v tem ali onem gradiču so bile še tako debele železne ograje prepiljene, železni drogovi pa skrivljeni, kakor da bi jih ukirnila strahovito močna gigantska roka. Kako so vlomilci storili ta čuda, je bila velika uganka. Počasi se je na pričela tudi tema okrog teh skrivnostnih zločinov rediti. Neki stražnik v nekem gradiču blizu Ferrières en Bréja je sredi noči zaslišal v spodnji dvorani sumljiv ropot. Vstal je, vzel samokres in žepno svetiljko in pogumno

skozi okno v noč, ne da bi se zmenila za zvezano žrtev.

Zdelo se je, da tudi dogodivščina pogumnega služabnika policiji ne bo kaj prida pomagala. Na pomoč je pa prišlo še slučaj. Nekaj dni nato sta pri Parizu trčila dva avtomobila. Možaka v enem avtomobilu sta skočila iz avta kakor bi ju kača pčila in sta zbežala. Stražnik je v tem avtomobilu našel dve ključavničarski obleki, vlomilsko orodje, gumijaste rokavice in nekakšen žerjav, ki bi z njim lahko dvignili 1200 kil.

Kaj je pa pomagalo, ko policija vlomilcev le še ni imela v rokah. A bila jima je na sledi. Kmalu so enega izmed njih tudi opazovali v bližini nekega gradiča in so ga točno opisali, kajti zdel se je sumljiv, tako se je smukal okrog vrta. Ko je ta možak prišel na železniško postajo v Parizu, ga je pariška policija prijela. Še preden je mogla spoznati, ali ima opravka s pravim vlomilcem, je možak potegnil samokres in se ustrelil. Sodil se je sam in sam je dokazal, da se policija ni zmotila.

Mrtvec je bil neki Lucien Boudin. Bil je iz boljše družine, a premoženje svojih staršev je kaj kmalu zapravil in pričel se je baviti s temnimi deli. Njegov pomočnik je bil neki mehanik, po imenu Dédé, zdaj že sedi v pariških zaporih. Boudin se je spoznal na vrednost stvari, ki sta jih kradla. Dédé je pa znal skoraj vsak vlom neslišno in spretno izvršiti. Zdaj je njune kariere konec. Zal ni mogoče več dobiti ukradenih dragocenosti, kajti eden izmed vlomilcev je mrtev, drugi pa trdovratno molči in noče povedati, kam sta jih prodala. Policija bo pa

Prispele so prve slike o strahotnem potresu v Čilu. Na sliki vidimo mesto Concepcion, kjer je potres posebno hudo divjal in uničil malodane vse hiše.

nja. Medtem ko je Billy na njenem grobu bridko jokal, se je žena na lepem prikazala za njegovim hrbtom.

Pred nekaj tedni so iz Salfordskega prekopa potegnili truplo neke mlade ženske. Čeprav je bilo težko ugotoviti identiteto trupla, je Billy spoznal v njem svojo ženo. Priredil je veličasten pogreb in se oblekel v črno, a vsako jutro je prihajal na grob in ga krasi s cvetjem. Mimoidoč so ga lahko slišali, kako bolešno je tožil:

»Ethel, jaz sem kriv tvoje smrti...« Billy je bil prepričan, da ga je žena zapustila zaradi njegovega surovega vedenja in da je v trenutku obupa skočila v prekop.

Pred kratkim je pa prišlo do senzacije. Ko je Billy Lincoln jokal na grobu svoje žene, ga je na lepem nekdo ogovoril. Billy se je obrnil in pred seboj zagledal — svojo ženo. Iznenaden jo je Billy prisrčno objel.

Ko se je pomiril, mu je mlada žena povedala, kaj je v zadnjem času počela. Po prepiru z njim je zapustila dom in iskala v delavskem predmestju zaposlitve.

Pred kratkim je pa zvedela od nekih znancev, da je bilo veliko njenih prijateljev na njenem — pogrebu in da njen mož vsak dan hodi na njen grob. Prepričana je bila, da je mož neutoolažljiv, zato se je odločila, da se vrne k njemu.

Igralka Olly Burnsova — tihotapka

Newyork, februarja.

Pred sodiščem v Newyorku se je pred kratkim zagovarjala igralka Olly Burnsova, ki si je izmislila nenavaden trik, da bi prenesla v Ameriko nakit brez carine. Nakit ji je nevede prinesel z ladje v stanovanje kapitan ladje, ker ga je skrila v njegovo čepico.

Miss Olly Burnsova se je vkrčala v Marseillu na ameriško ladjo »Jefferson«. Na potovanju so ji moški skušali dvoriti, a vsak poskus zblizanja je zavrnila s hladnim pogledom. Samo s kapitanom Stewensom je začela nedolžno ljubimkanje. Bila je rada v njegovi družbi in je poslušala njegove doživljaje.

Pred prihodom ladje v newyorško

pristanišče, je miss Burnsova z žalostnim vzdihom izrazila svoje obžalovanje, da se morata s kapitanom ločiti. Potlej je pripomnila, da mu bo podarila svojo sliko in ga prosila, naj jo poišče sam na njeni mizi v kabini.

Ves vzradoščen je kapitan odšel po sliko. Pri tem je pozabil na svojo čepico, ki mu jo je igralka snela, da bi se z njo igrala. Ko se je kapitan vrnil s sliko na krov, mu je miss Burnsova

ški voz pomeni za nevesto zgolj to, da bo rodila mrtve otroke.

Razširjeno je tudi praznoverje, da bo smrt v družini, če pade slika s stene. »Zenska, ki se je to primerilo v njenem stanovanju, več mesecev ni mislila drugega kakor na to in je čakala, kdaj bo prišla smrt v njeno družino. Svoje domišljije se je osvobodila šele, ko je prišlo poročilo, da je v Avstraliji umrl njen bratranec.«

Poplave na Angleškem. V Maidenheadu blizu Londona je Themsa prestopila bregove in poplavlila ulice.

Umik španskih republikanskih čet na pirenejsko mejo. V Boulouju tovorijo španski begunci vse svoje premoženje v vlake, ki jih bodo odpeljali v notranjost Francije.

odšel pogledat, kaj se je zgodilo. Vlomilci so pa o pravem času zavohali nevarnost in so se skrili. Ko je služabnik že menil, da se je zmotil in je vtaknil samokres v žep, sta izza nekega stebra planila nadenj dva moža, ga podrla na tla in zvezala. Nato sta mirno, ko da bi se ne bilo nič zgodilo, nadaljevala svoje delo. Bila sta čedne, inteligentne zunanosti, imela sta s seboj vse potrebno vlomilsko orodje in sta »delala« v temnomodrih ključavničarskih oblekah. Na rokah sta imela gumijaste rokavice, da ne bi pustila prstnih odtisov. Ko sta bila z delom gotova, sta meni nič tebi nič skočila

odsej gledala na prste tudi raznim prekupčevalcem, ki pogosto omogoča, da ta ali ona umetnina na nepošten način menja svojega lastnika.

Ko je jokal za mrtvo ženo, se je prikazala živa

London, februarja

»Billy Lincoln, trgovec iz Manchesterja je spet našel svojo ženo, ki jo je že objokoval misleč, da je napravila samomor zaradi njegovega surovega vede-

Bivši nemški cesar Viljem in njegova žena, princesa Hermína pri svečani pojedini v gradu Doornu na Holandskem ob praznovanju Viljemove 80letnice.

vrnila čepico in ga prosila, naj jo obišče drugi dan v njenem stanovanju, a — v isti obleki in z isto čepico.

Takrat je ladja priplula do pristanišča. Kapitan se je poslovil od mlade lepote in ta je nemoteno prišla skozi carinski pregled.

Drugi dan je Stewens prišel na sestanek k lepi Olly Burnsovi. Vse popoldne se je prijetno razgovarjal z mlado damo. Ko se je naposled poslovil, mu je Olly sama prinesla rokavice in čepico.

Dva dni pozneje je kapitana Stewensa obiskala neka mlada ženska. Povedala je, da je bila sobarica pri miss Burnsovi, ki jo je zaradi nekega prepira odpustila. Da bi se maščevala nad njo, je kapitanu izdala, da se miss ni zaljubila vanj, temveč v njegovo čepico, ki je vanjo skrila nakit, medtem ko je odšel v kabinu po sliko.

Ko je Stewens obiskal miss Burnsovo v Newyorku, je vzel nakit izpod podloge v čepici. Tako je prav za prav kapitan Stewens vtihotapil nakit z ladje na kopno.

Stewens je zadevo takoj prijavil carinski oblasti. Lepo Olly so zaprli. Sodišče je tihotapko obsodilo na štiri mesece zapore zaradi uspešnega ljubimkanja s kapitanom.

Praznoverni Angleži

Praznoverje se na Angleškem čedalje bolj širi, zato se je zdelo nekdanjemu duhovniku Reverendu Balleinu potrebno, začeti boj proti praznoverju. Izdal je brošuro »Kaj je praznoverje?« V njej je opisal »poskuse, dogodke povezati z nevidnim svetom,« strah pred »spomini« in zbiranje talismanov za obvarovanje pred vsem hudim. Popisal je pa tudi svoja opazovanja o praznoverju Angležev.

Da je 13 nesrečna številka; da je petek nesrečen dan, ko si ne smemo ostriči las, da ne smemo iti pod lestvijo, je še danes na Angleškem ukoreninjeno prepričanje, ki se proti njemu težko borimo. Za strašno »znamenje« navaža Balleine značilen primer: »Neka revna nevesta je prišla vsa potrta k meni v cerkev. Nihče je ni mogel potolažiti, njen poročni dan je bil uničen. Na svoji poti v cerkev je srečala pogreb in bila je prepričana, da mrtva-

O veri v talismane pravi Reverend:

Vsi divji narodi verujejo, da talisman lahko odvrne nesrečo. Pri nas niti ni treba iti v oddaljene vasi, da vidiš na vratih pribite podkve. Celo Rockefeller, ameriški milijonar, ni hotel nikoli začeti kupčije, če ni imel v žepu posebnega izdolbenega kamna, ki so v njem ropotali majhni koščki. Nekdo sem prišel na materinsko čajanko. Pri neki mizi je pogovor nanese na čarobna sredstva, ki prinašajo srečo. Ni trajalo dolgo, ko je skoraj vsaka mati izlekla iz svojega žepa kakšno »čarobno« sredstvo in pred menoj so kmalu ležali zelen prašiček, črna mačka, črn kovinast čevlji, srebrna copata, grd škrt in druge majhne malikovalske podobe. Neka mati je celo hranila vozni listek, ker je imel številko 666. Veliko praznovernih žensk ima velike skrb, kaj naj počne z izpadlimi lasmi. Sežgati jih pomeni strašno nesrečo; če bi jih vrgle skozi okno, bi dobile hud revmatizem; ako jih odnese ptica v gnezdo, bo ženska zanesljivo umrla, ko bo ptica valila jajca.

Zdravilo, ki ga priporoča Reverend, je, neizprosno se boriti proti vsakemu praznoverju in se tako prepričati o njegovi ničevosti. Če bi le kaj zaleglo!

Nudist išče strojepisko — nudistko

Newyork, februarja.

Znano je, da se v zadnjih letih zelo navdušujejo za nudistično gibanje v Zedinjenih državah in da rastejo nudistični klubi po vseh mestih in krajih Zedinjenih držav kakor gobe po dežju.

Te dni je neki velik ameriški nudistični klub v Newyorku objavil v svojem časopisu zelo originalen oglas. V njem išče neki nudist strojepisko nudistko pod pogojem, da bo svoje delo delala čisto naga.

Tri dni je nudist zastoj čakal na kakšno ponudbo. Naposled se je vendar oglašila neka ženska, ki je pristala, da bo postala nudistka in si tako služila svoj vsakdanji kruh.

Intervju v kopalni kadi

V kopalni kadi in popolnoma naga se je neka mlada Američanka razgovarjala z novinarji — v propagando nudizma

Newyork, februarja.

Spet si vsa Amerika briše oči od smeha, spet imajo hudomušni Američani nezasičeno senzacijo. Zgodilo se je nekaj, kar je celo za „deželo vseh možnosti“ nekam nenavadno. Mlada, lepa ženska je popolnoma naga dala intervju kopici novinarjev — ni jim bil dolgčas — samo da bi razširila sloves nudizma po vsej Ameriki. Ozadje tega nenavadnega dogodka ni nič manj zanimivo. Pred nekaj meseci je imela ameriška nudistična sekcija v San Diegu v Kaliforniji mednarodni kongres. Ob tej priložnosti so nudisti priredili posebno nudistično razstavo, s fotografijami, literaturo in raznimi filmi o nudizmu. Gospodična Florence Coobathova, navdušena nudistka, je bila tedaj blaginčarka pri tej razstavi. Nič kaj ni bila zadovoljna z uspehom prireditve in odločila se je, da bo nudizmu pomagala na lastno pest.

Prvi poizkus se je izjalovil.

Gospodična Florence je novinarjem, ki so si ogledali nudistično razstavo, izjavila, da bo odpotovala v Chicago in imela tam predavanje o nudizmu, o kultu golote. To bi ne bilo še nič posebnega, da ni gospodična Florence pripomnila, da bo potovala v Chicago popolnoma gola.

Kajpak se je ta novica hitro raznesla po vseh Združenih državah. Vsi večji čikaški listi so poslali v San Diego svoje reporterje in fotoreporterje, da bi ujeli na ploščo, kako bo lepa Florence v Evinem kostimu odpotovala iz San Diega. Vsi ti ljudje so bili pa bridko razočarani.

Florence je namreč na letališče — potovala je z letalom — prišla v kopalnem kostimu. Razočaranim novinarjem je povedala, da ji letalska družba ni hotela dati vozovnice, vse dokler je vztrajala pri svoji zamisli, da bo potovala gola. Tako se je rajši oblekla v kopalno obleko, kakor hitro bo pa v letalu, se bo slekla do gola.

Spet ni bilo nič, spet je pogumni nudisti letalska družba prekrizala račune. V letalu sta sedeli namreč dve mladenki, najbrže stewardessi, in sta skrbno pazili, da si Florence ni mogla sleči niti rokavic. Tako se je tokrat senzacija klavirno ponesrečila.

Popolna končna zmaga — „goli intervju“

Gospodična Coobathova pa ni vrgla puške v koruzo. Ko je stopila iz letala, je povabila novinarje za drugi dan v svoj hotel. Obljubila jim je, da jih tokrat ne bo razočarala. Dogovorili so se za uro in drugi dan so hoteli nudistke oblegale cele trume radovednih novinarjev, fotoreporterjev in filmskih reporterjev.

Naposled jih je gospodična Coobathova prešla. Novinarji so morali namreč počakati — ne da bi se primerno oblekla — pač pa slekla. Florence je sprejela novinarje v svoji kopalnici, popolnoma gola in s pomarančo v roki.

Moderna Eva

Lepo, mlado dekle je olupilo pomarančo in iztisnilo njen sok v vodo. Hkrati je povedala, da je to najboljši način za nego telesa. Nato se je pričelo zanimivo predavanje o nudizmu, o prednosti golote, o enakosti ljudi brez obleke in o podobnih nudističnih naukih. Ni znano, ali so si mogli novinarji kaj prida zapomniti in zapisati, kajti silno pridno so strmeli v predavateljico. Florence ni bilo prav nič sram, pogumno se je pokazala od vseh strani, da so jo reporterji filmali in fotografirali po mili volji.

Drugi dan je imela Amerika svojo senzacijo. Slika lepe gole nudistke je izšla skoraj v vseh čikaških časopisih. Navdušena zagovornica golote je dosegla, kar je hotela. Njen nauk je čez noč zaslovel po vsej Ameriki. Navdušeni nudisti so pošiljali brzojavne čestitke, savez nudistov v San Diegu je pa gospodično Florence proglasil za „kraljico nudistov“. Tako se je končala nenavadna zgodba o moderni ameriški Evi.

Pri filmski predstavi je zmrznil

Newyork, februarja

V neko newyorško bolnišnico so te dni prinesli nekega kinoobiskovalca, ki je v zakurjeni dvorani tako rekoč zmrznil, ko je gledal film o polarni ekspediciji. To je že tretji primer v tej sezoni.

Na Harryja Wernerja je sugestija mraza s filmskega platna tako močno vplivala, da so tudi drugi gledalci na lepem občutili mraz, čeprav je bila dvorana pregreta in polna ljudi.

Zdravniki so ugotovili, da je bolnik maledonno zmrznil, ko je gledal film in so ga v zadnjem trenutku prinesli v bolnišnico.

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Ali naj bo stewardessa lepa? O tem problemu so se pogovarjali te dni zastopniki ameriških letalskih družb in so bili kaj različnega mnenja. Nekateri menijo, da potniki rajši potujejo z letali, ako je stewardessa lepo dekle, drugi so pa spet mnenja, da družba nima od tega nikakšne koristi, ker se lepe stewardesse najdalje v osmih mesecih poroče — pač z eno izmed teh potnikov. Ker morajo družbe dekleta posebej izsolati — šola traja dve leti — je škoda še posebno občutna. Naposled so se odločili, da ne bodo več sprejemali lepih stewardess. Vprašanje je pa, ali bo hotelo kakšno ameriško dekle v službo kot „grda“ letalska strežnica...

Neki ameriški muzej je naročil pri nekem izdelovalcu voščenih lutk v Parizu lutke „štiri iz Monakovega“. Tako so te dni romali v velikih, s slamo napolnjenih zabojih čez Atlantik „voščeni“ Daladier, Chamberlain, Hitler in Mussolini.

Ali že veste, da ljubka Deanna Durbinova letos ni več tako priljubljena kakor je bila lani? To je pokazala statistika neke hollywoodske filmske družbe. V tej razpredelnici je Deanna žele na 15. mestu. Prvo mesto „drži“ še štiri leta mala Shirley Templove. Zda si je režiser Deanne Durbinove izmislil nekaj posebnega v reklamo

Deanni „16letnemu slaviču“, kakor so jo krstili pri filmu. Film, ki bo v njem nastopila, bo plastičen. Ne bodo ga vrteli s kakšnimi posebnimi napravami, pač bodo pa plastiko dosegli s posebno dekoracijo, z različno močno razsvetljavo in z izredno občutljivim filmskim trakom. Morda bo ta reklama Deanno spet spravila v statistiki slave na drugo mesto, ki ga je lani tako zmagovito dosegla.

Ali ne bi bilo lepo, ko bi denar deževal z neba? Nemogoče je to, poročete, in vendar se je tudi to zgodilo, kajpak spet v Ameriki. V neki banki v Los Angelesu je neki blagajnik prešteval pri odprtem oknu bankovce, potegnil je veter in odnesel kupček bankovcev skozi okno na cesto. Se preden sta prestrašeni blagajnik in njegov pomočnik pritekla na ulico, se je zbrala pod banko množica ljudi in pridno hitela pobirati dolarje, ki so deževali na tlak. Od 30.000 dolarjev je dobil blagajnik nazaj samo polovico. Drugo polovico bo moral pa kriti iz lastnega žepa. Na svetu je že tako: za nekatere je takšen dež sreča, za druge pa smola.

Nekateri ljudje si izmislijo res neverjetne načine, kako priti do tuje lastnine. Tako si je neki pariški tat izmislil krajo ženskih ročnih torbic

s pomočjo nalašč zato izurjenih psov. Tat je čedno oblečen gospod z dvema lepima, velikima psoma na vrvi. Sprehaja se po prometnih pariških ulicah. Ko zagleda primerno žrtev — navadno kakšno gospo ali gospodično z ročno torbico — spusti enega psa in ga nažene proti žrtvi. Pes se ženski zaplete med noge, skoraj vselej pri tem prestrašena žrtev pade in spusti ročno torbico. Drugi pes torbico zgrabi in jo odnese s seboj. Se preden se dama zave, kaj se je zgodilo, izginejo vsi trije: tat, oba psa, z njimi pa še ročna torbica. Doslej policija spretnega ljubitelja tuje lastnine, še ni mogla izslediti.

Nekemu angleškemu stražniku in nekemu tatu je te dni nenavaden slučaj čudovito zagodel. Prometni stražnik je stal sredi Londona na svojem službenem mestu in urejeval promet. Na lepem je ves iz sebe ustavil neki avto — in razjarjen zakričal nad soferjem: »Takoj z mano, ta avto ste pravkar ukradli!« Sofer je res kakor poparjen odšel na stražnico, saj je avto res pred dobro uro izmaknil iz neke garaže. Zadeva je prišla pred naglo sodišče. Sodnik je začuden vprašal stražnika: »Le kako ste uganili, da je možak avto ukradel?« »Ker je avto moj,« se je odrezal stražnik. Posebno zanimivo je to, da je ta zgodba čisto resnična.

Beračica ali — ruska velika kneginja?

Bukarešta, februarja.

Policijske oblasti v Braili so pred kratkim prijele beračico, ki je na veliko presenečenje policije povedala, da je članica rodbine Romanov in da se imenuje princesa Kira Vladimirovskaja. Svoje knežje pokolenje je hotela beračica dokazati z medaljonom s podobo velikega kneza Vladimira.

Stara beračica, ki gladko govori nekaj jezikov, je med zaslišanjem pokazala občudovanja vredno inteligenco. Med drugim je pripovedovala, da je po padcu Romanov pobegnila v tujino in tamkaj čisto propadla. Najprej je živela v Beogradu, pozneje v Parizu, naposled je pa prišla v Romunijo. Policija zdaj preiskuje izpovedi skrivnostne princeze.

V Litvi so pa še bolj radodarni. Pri poroki podarilo hkrati dva prstana, ki se pri vsaki ponovni poroki podvojita — da, celo potrojita se utegneta. 86letni Magdalen Galeckaitov, ki se je pred kratkim omožila s 65letnim Jonasom Krušinkasom, so pred oltarjem natakili na prst peti in šesti prstan, ker je bila že poprej dvakrat poročena.

Telefoniraj kratko!

London, februarja.

Celo člani vlade nimajo izjeme pri splošnih telefonskih pravilih, ki se morajo po njih v Londonu ravnati vsi smrtniki.

Ko sta se pred kratkim po telefonu razgovarjala angleški notranji minister sir Samuel Hoare in državni zakladnik sir John Simon in se je njun važni pogovor preveč zavlekel, je bil

čudovit; z gotovostjo se spominja vseh datumov in dogodkov iz preteklosti, ki jih je preživel. Tudi njegovo zdravje je odlično; zatrjuje, da ni še nikoli vprašal za svet kakšnega zdravnika.

»Camp Legion«

Henri Ford, simbol podjetnosti in gospodarskega uspeha, je začel propagirati »vrtnje k zemlji«; s tem namerala rešiti problem nezaposlenosti. Poleti preteklega leta je poskušal svojo teorijo uresničiti tudi praktično na 300 arih farmarskega zemljišča, ki leži v bližini njegovih avtomobilskih tovarnov v River Rouge. Po končani žetvi so Fordovi knjigovodje napravili točen obračun in ugotovili, da je ta poskus končal z dobičkom, čeprav so delavcem plačevali visoke mezde in mednje razdelili del dobička.

Doma in na potovanju, preden greš spat, vedno: Chlorodont-zobna pasta

Kaj bodo rekli psihologi?

London, januarja.

V Plymouthu se je moral te dni zagovarjati pred sodiščem 23letni James Walshy, »možak z izredno trdnim spanjem, kakor bi ga lahko krstili.

Walshy namreč zatrjuje, da si je hotel privoščiti samo malo popoldanskega spanca in da ga ne bi nič motilo, je odšel na krov ameriške oklopne krizarke »Shipper«, zasidrane v Glasgowu. Ko se je zbudil v enem izmed rešilnih čolnov, je ladja že plula po odprtem morju, tako da je bil prisiljen na njej potovati do Bostona. Od ondod so ga vzeli s seboj v Newyork in ga poslali na ladjo »Manhattan« nazaj na Angleško. »Nisem slep potnik,« je trdil Walshy, »imam ženo in dva otroka, ne bi jih hotel zapustiti prav zdaj o Božiču. Rad bi se kar najhitreje vrnil k svoji družini.« Walshy mora pa počakati še nekaj dni na izpolnitev svoje želje, ker bodo psihologi najprej preiskali njegovo duševno stanje.

Zrezki iz krokodiljega mesa

Bruselj, februarja.

V razkošnih restavracijah belgijske prestolnice bodo ljubitelji eksotične kuhinje kmalu obedovali krokodilje zrezke.

Neki strasten belgijski lovec, ki je preživel več mesecev na lovu v belgijskem Kongu, je proučil kuhinjo domačinov in prišel do zaključka, da je najboljša jed — krokodilji zrezek. Kuhinjo domačinov je nekoliko prilagodil evropski kuhinji in je zdaj odprl v Bruslju restavracijo. V njej bodo ljubitelji nenavadne hrane lahko pokušili različna eksotična jedila. Eno najrazkošnejših je pa po mišljenju tega lovca zrezek iz krokodiljega mesa.

Nevesta

s šestimi poročnimi prstani

Kovno, februarja.

Zdaj so velika moda prstani za spomin na posebne družinske dogodke. Niso pa v modi le zaročni in poročni prstani, temveč imajo n. pr. na Angleškem tudi tako imenovane materinske prstane, in sicer s sinjim kamnom, ako se je mladi materi rodil sin in z rožnatim, če je prišla na svet hči.

pogovor na lepem prekinjen in uradnica se je oglašila z besedami: »Dovolj dolgo sta se razgovarjala, potrebujem zvezo!« Ta dogodek je razveselil ženi obeh gospodov ministrov, kajti to pot sta bili pri vseh stvari popolnoma nedolžni.

Prevarani čarovnik

Boston, februarja.

V bostonski otroški bolnišnici je priredil predstavo zastoj za male pacijente neki artist, ki se je pravkar mudil v Bostonu. Ko je hotel izvesti znani trik, da je izginil zajček, se mu je posrečil samo prvi del. Pri drugem delu je pa njegova moč klavirno odrekla, ko bi moral izginulega zajčka pripraviti spet nazaj. Premagani mož je naposled med smehom otrok zapustil sobo sramote.

Pozneje je pa bolniška sestra odkrila zajčka pod odejo nekega otroka. Malček je trdil, da ga je med predstavo neopaženo izmaknil artistu, ker je zajček itak »izginil« in bi se on rad poigral z živalico.

Stoletnik pleše

Atene, februarja.

Na Peloponezu živi dve uri daleč od mesta Dollane v neki koči star pastir, ki se je rodil leta 1828. Panela Velmos, kakor se piše ta Metuzalem, ima sina, ki je star 70 let in nekaj vnukov, ki pa je z njimi že davno pretrgal vse stike. Ima majhno farmo kokoši in tri ovce, a hrani se samo z rastlinsko hrano. Pri tem si je ohranil presestljivo moč. Vsako soboto roma peš v Argos daleč, po ozkih gozdnih stezah, kamor nese prodajati jajca in kokoši. Kljub velikemu naporu ne občuti nikakršne utrujenosti. Sebe pred kratkim se je z dečki skušal v teku in je zmagal. Velmos je pravi fenomen. Odlično poje in pri vsakih praznikih pleše do zadnjega. Njegov spomin je

V »Camp Legionu« je 60 mladih ljudi, med 17. in 20. letom; izbrali so jih v družinah, ki živijo v bližini Detroita. Prvega novembra so zapustili farne in stopili v »Fordovo trgovsko šolo«. Stanovali so po hišah vojaškega tipa in dneve so preživali pri delu na polju. Za svojo delo — šest dni po sedem ur — so dobivali dva dolarja na dan, razen tega so pa dobili še del dobička od pšenice, komprij, fižola, soje in povrtine.

Zivljenje teh mladeničev je bilo urejeno po vzoru vojaškega življenja. Vstajali so ob tri četrt na šest in po končani jutranji toaleti so počistili stanovanje in dvorišče in pripravili zajtrk. Nato so odšli na delo na polje. Dvakrat na teden so šli lahko ven, a do pol desete ure so morali biti doma. Ob desetih so šli spat.

Ford in njegovi najbližji sodelavci so prišli vsak dan v taborišče. »Kralj avtomobilov« je pomagal svojim mladim fantom, da so instalirali Fordov motor za pogon električne centrale v taborišču. Prav tako jim je pomagal urediti naprave za tekočo in toplo vodo.

Ford in njegovi najbližji sodelavci so z veseljem ugotovili, da je poskus končal z uspehom. Zato se je Ford odločil, da bo osnoval podobne farme v vseh mestih, kjer so njegove tovarne.

»Angel na konju«

Vancouver, februarja.

Čisto sama živi v samotah in pragozdovih britanske Kolumbije neka mlada bolniška sestra, ki uživa kot »angel na konju« skoraj pravilčen sloves. Neprestano jaha na stotine kilometrov daleč skozi malo obljudene kraje, posebno v okolici Anahimskega jezera, opremljena z izdatnimi zalogami zdravil in pozveduje za maloštevilnimi belci in Indijanci. V tistih krajih ne pride tako kmalu do zdravstva. Od svojega bivališča mora bolniška sestra, po imenu Janet Bryanova, prejahati več ko sto kilometrov, da pride do prvega zdravnika, ki pri njem dobi novih nasvetov in zdravila.

V mnogih primerih je miss Bryanova prinesla pomoč nevarno bolnim, ki bi nedvomno umrli, če jim ne bi pomagala. Pogosto pošljejo k njej slova. Doslej še ni nikoli odrekla svoje pomoči. Miss Bryanova je od doma premožna in za svojo pomoč od nikogar noče plačila. Čeprav je izsolana je za bolniško sestro, uživa sloves spretno

Posebno pazite kaj bolnik pije!
Če Vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim česče najboljšo naravno mineralno vodo

ono z rdečimi srci

Če sami bolchate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča
SLATINA RADENCI

zdravnice, zdraviti zna pred vsem zlome in rane, kakršne so pogoste v pragozdovih. Pogosto je na svojem konju bolnika prenesla do bližnje naselbine, da ga je od ondod z vozom lahko prepeljala do bližnjega zdravnika.

Shakespearove drame je napisal — Francis Bacon

Dolga stoletja so bili oboževalci Shakespearove umetnosti v dvomih, kdo je prav za prav napisal vse te genialne drame in komedije. Nekateri znanstveniki so namreč že zdavnaj trdili, da je bil William Shakespeare samo skromen popotni gledališki igralec in da nikakor ni mogel napisati toliko umetniško zasnovanih del. Zda se je izkazalo, da so imeli ti učenjaki prav.

Angleški general Cartie je namreč pred kratkim pri proučevanju napisal na Shakespearovem grobu odkril izpoved Francis Bacon, diplomata iz časa, ko je živel tudi William Shakespeare (1564—1616). Ta izpoved potrjuje, da plesec tolkanj občudovanih komedij in dram res ni bil Shakespeare, pač pa Francis Bacon.

Takole se glasi ta nenavadni dokument: »Jaz, Francis Bacon, sem sin slavne naslednice Tudorjev, kraljice Elizabete; ni me hotela priznati za sina, ker ni hotela izgubiti zvenečega naslova »deviške kraljice«. Zaradi materinega preganjanja — hotel sem namreč razodeti svetu razne kraljevske družinske skrivnosti — sem moral pisati svoja dela pod tujim imenom. Vzel sem si za psevdonom ime nekega skromnega popotnega igralca Williama Shakespeara.«

Nadalje piše Francis Bacon, da je bil njegov oče grof Leicester, z njim se je kraljica Elizabeta na skrivaj poročila. Ko se je rodil Francis, ga je hotela kraljica umoriti, a ker je prav tedaj dvorna dama Baconova porodila mrtvega sina, je kraljica svojega sina zamenjala z njenim. Z 12 leti je Francis zvedel za skrivnost svojega rojstva, od tistih dob je kraljica, njegova prava mati, zahtevala, da zapusti dvor in da se nikoli več ne vrne na Angleško. Bacon je postal diplomat in odpotoval v Pariz kot pomočnik angleškega poslanika. Prepotoval je tako celo Evropo, posebno dolgo se je pa mudil v Italiji in na Francoskem.

Jasno je tudi, da je mogel »Shakespearove« drame napisati samo umetnik, ki je dosti potoval po svetu, ne pa Shakespeare, ki ni nikoli zapustil Angleške. »Machetha« je mogel napisati samo človek, ki so mu bile blizu dvorne spletke, polne sovraštva, bojev za nadvlado in prestol. William Shakespeare ni bil nikoli na dvoru. Francis Bacon, kraljevske matere sin, se je rodil na dvoru, doživel spor svoje matere z Marijo Stuartovo in živel na dvoru, dokler ga niso pregnale materine spletke v tujino.

Zdaj imajo literarni sladkusi svojo senzacijo, Angleži pa namesto Shakespeara Francis Bacon. Glavno je pa, da ostanejo človeštvu njegova dela, tako velika in vendar tako človeška.

ŠIROM PO SVETU v 30 vrsticah

Polniška vlaka sta trčila drug v drugega zaradi snežnega viharja na progi Cambridge—London na Angleškem. Dva potnika sta bila mrtva, vsi drugi pa bolj ali manj nevarno ranjeni. — Epidemija hripe je zajela Prago; obolelo je okrog 300.000 ljudi. Bolezen poteka brez komplikacij. — Bombnik je pri vojaških vajah padel v avtomobilski park, razbil več avtomobilov in poskoval težje in lažje 12 ljudi. Pilot in mehanik sta pod razvalinami zgorela. — Mussolinijev prekop so pričeli graditi v Gubernou pri Rovigu; vozal bo Gardsko jezero z Jadranskim morjem. — Svetovno prvenstvo v boksu si je tudi letos obdržal Joe Louis, v zmagi k. o. nad Johnom Harrjem Lewisom v Madison Square Garden v Newyorku. — Naša trgovska ladja „Aavala“ se je te dni 50 km od Rta Dobre nade zaradi goste megle zalekla v pečino in se potopila. Posadko je na brežičke klice na pomoč prihitel reševati neki angleški tovorni parnik. Vsi člani posadke so se rešili. — Pariški krvnik Daubler, »monsieur de Paris«, je te dni umrl. Za njegovo mesto se potegujejo moški raznih narodnosti, med njimi tudi en Slovenec.

Dobro okus

je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol. Vrh tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajo Darmol in otroci radi Darmol.

Darmol dobiče v vsaki lekarni

Humor

Z medom namazan križ...

Pust je v deželi

Ko pride pust, padejo pogosto vsi pred sodki v vodo ali pa v alkohol. Tako je dne stopil v bar neki poštnjak.

»Dva konjaka!« je naročil. Točaj je postavil kozarec predenj.

V tistem trenutku je šel mimo neki gospod, obstal je pred oknom in pogledal skozenj. Vrlj poštnjak se je ustrašil, brez besed je vzel svoj klobuk in izginil skozi stranska vrata. Tujec je stopil v bar, prijel kozarec in ga v dušku izpraznil.

Točaj je protestiral: »Ali ste znoreli? Kako si upate izprazniti tuj kozarec?«

»Gospod je vendar odšel!«

»Tako se bo vrnil.«

»Tisto pa ne. Ne bo ga nazaj. Videl me je. Gospod je bil namreč podpredsednik protialkoholnega kongresa.«

»In vi ste njegov nasprotnik?« je vprašal točaj. Tujec se je zasmejal na ves glas:

»Narobe. Jaz sem predsednik.«

Vida ima obleko z zelo, zelo globokim izrezom. Sešita je pač za maškerado.

Neki plesalec se privija k njej in ji zapeljivo šepeta:

»Ali vas v tej maski ne nadlegujejo moški, gospodična?«

Vida prikima: »Kajpak. In vsi začno nekako tako kakor vi.«

Janez se ves mačkasti preseda po postelji.

»Kaj pa ti je?«

»Slabo se mi godi!« stoka Janez, »pred štirimi dnevi sem na pustni prireditvi krogel do jutra in preveč pil.«

»Pred štirimi dnevi? Pa imate še zdaj mačka?«

Janez poskoči: »Kdo pa govori o mačku? Natakaj zdaj zunaj čaka z računom.«

Miha se pelje za pusta v Zagreb.

»Kako je bilo, Miha?« ga drugi dan vprašajo prijatelji. Miha je navdušen.

»Krasno! Čudovito! Bil sem v prijaznem lokalu — cigani so igrali — peli smo, plesali — nazadnje je prišel eden izmed cigarov s krožnikom, polnim denarja — pa sem si še jaz vzel kovača.«

Na pepelnico sredo je bil Koren pobit. Za ves teden je vsak dan prišel domov okajen. Zena je samo zmajevala z glavo.

»Danes bom pa postal drug človek!« je zatrjeval Koren. Zena mu je verjela. Se isti večer je pa prišel Koren močno okajen domov. Zena je zaihtela:

»Misliš, da boš postal drug človek?«

Koren je vzdihnil: »Pomisli, kakšno smolo imam. Oni drugi tudi pije!«

Dobre poučena

»Saj sem ti vendar strogo prepovedala brati ljubezniški roman, Metka!«

»Oh, mamica, saj ni ljubezniški roman, glavna junaka sta vendar dva zakonca!«

Površno

»To je pa res škoda,« pravi mlada žena, ko šiva svojemu možu gumb na suknjič, »da je krojač tako površno sešil ta suknjič. Ta gumb šivam namreč že petič!«

V šoli

»Kaj je napravil cesar Barbarosa v Sveti deželi?« hoče vedeti učitelj.

»Utonil je,« odgovori Jurček.

»Da,« pravi učitelj. »Ali ni napravil še česa drugega?«

»Ne,« meni Jurček, »to je bilo njegovo zadnje dejanje!«

Moderni otroci

»Tineček, kakšen pa si?« graja mati svojega sinčka. »Ves obraz imaš namazan z mežgo! Kaj bi si mislil ti, če bi se jaz tako namazala?«

»Da nameravaš na ples!«

Najkrajša pot

»...potlej sem mu pa rekla, da me ne sme več gledati.«

»In kaj je storil?«

»Ugasnil je luč!«

Pred sodiščem

Sodnik: »Koliko ste stari priča?«

Priča oklevajoče: »Jaz... jaz...«

Sodnik prijazno: »No, pa povejte polovico!«

Nazaj ne gre

»Dragi moj, moji hčeri ste napravili ponudbo...«

»Oprostite, ampak...«

»Ne, tukaj ni nobenega ampak, nazaj ne morete več!«

Neverjetno

Bolnik ima neko nenavadno bolezen. Kirurg meni: »Vaša operacija bo znanost obogatila!«

Bolnik se nasmeje: »Ne vem. Sem namreč član bolniške blagajne.«

Star slovenski pregovor pravi, da je zakon z medom namazan križ. Med polžemo, križ pa ostane in ga moramo nositi vse življenje. Vsakdo, ki bo te besede dobro pretehtal, bo spoznal, da so zelo, zelo globoke in resnične.

Takoj po poroki je življenje res zelo rožnato; toliko je novega; ako sta zakonca sklenila zakon iz ljubezni, je tedaj njunemu hrepenenju po zakonski skupnosti zadoščeno, življenje krene v novo smer, prav zato je na videz prijetnejše in lepše.

Res je, v medenih mesecih je zakonsko življenje res medeno. Ko pa ta med izgine, se pokaže resničnost, in kako trda resničnost! Tedaj se kmalu izkaže, ali sta si zaljubljenca naložila zakonski križ na rame samo zaradi medu, ali jima je pa tudi do druge, višje sreče, ki jo daje človeku zakon.

Za mlade ljudi je zakonsko življenje presneto nerodna zadeva. Za ljudi, kakršne vzgaja današnji čas. Pred poroko sta »on« in »ona« rajena vsakršnih užikov: plesa, kina in drugih zabav, po poroki se pa te stvari kaj kmalu nehajo. Ne mislim, da v zakonu ni časa za zabavo in za veselje, pač pa menim, da za te stvari ni denarja. Zato si morata biti zakonca kaj pri sklenitvi zakona na jasnem, najbolje je, da se poprej o tem nekoliko pogovorita, da pozneje ni nepotrebnih očitkov.

Vzlic temu, da je včasih življenje zakoncev trše kakor življenje samostojnih ljudi, le redko sreča zakonca, ki bi si spet želel svobode. Torej mora imeti tudi ta križ svojo sladkost. Prav zanesljivo jo ima: otroke, ki je treba zanje skrbeti in jih vzgajati, prijateljstvo, ki počene iz ljubezni in greje zakonca v poznejših letih kakor prvo, nežno spomladansko sonce.

Kaj pa zakonski prepriči? Nekateri zakonci res da ne poznajo preprirov, a le malo je tako idealnih zakonov, o njih beremo le v knjigah s srečnim koncem. Menda se ne motim, ako zapišem, da ga ni pravega zakona brez zakonskih preprirov. Tisti, ki so že dolgo poročeni, bi lahko našli lepo število vzrokov za te prepire. Recimo, da sta dva zakonca kolikor toliko dobra, potrpečljiva in strpna, potlej so vzroki preprirov nekako tle: slaba kuhinja — mlade žene učite se kuhati! — pozabljenost žene glede šivanja gumbov, moževih nogavic itd., pozabljenost moža glede ženinih želja, glede njenega godu in rojstnega dne, očitki žene glede moževih družine, očitki moža glede ženiine družine, razni pomisleki glede vzgoje otrok.

Vzroki preprirov torej niso kaj prida tehtni, če odštejemo prepire glede slabe kuhinje in slabega gospodinjstva. Dognano je, da se zakonci preprirojo pogosto iz navade, še pogostejše pa zaradi pomanjkanja denarja. Tu nesrečni denar igra tudi v zakonu vlogo, nanj pri sklepanju zakona torej ne smemo popolnoma pozabiti.

Če se dva razumeta, če imata vsaj nekaj denarja, da si ustvarita dom, in da potlej živita, čeprav skromno, a brez večnih skrbi, kaj bo jutri, če imata dva voljo, da se ne bosta zaradi vsakega preprička že hotela ločiti, potlej zakon zanesljivo ni samo loterija. Da, to so trije veliki četi, nanje naj se spomnijo vsi zaljubljeni, ki si nameravajo naložiti na rame medeni križ zakona. Ako bodo pogoji vseh teh treh četi izpolnjeni, bo ostalo na križu nekaj medu tudi za poznejše zakonsko življenje in za stara leta.

Saška

EDINI OTROK

Pred tridesetimi leti so mislili, da je žena, ki ima le enega otroka, bolna, in da je usoda kriva, če ne more imeti sedem ali osem otrok. Dandanes pa je svet poln zakonov z enim otrokom.

Vzgojitelji in psihologi, ki so se znanstveno ukvarjali z edinimi otroki v zakonu, trdijo, da je za otroka velika škoda, če je edinec; celo strašna nesreča utegne biti. Dr. Ruth Andrus, ravnateljica vzgojnega zavoda na kolumbijskem vseučilišču v Newyorku, pravi:

»Tip, ki ga opisujemo pod imenom 'edini otrok', je lahko tudi najstarejši otrok, najljubši ali pa najmlajši, najbolj razvajeni. Naj bo že kakor koli, beseda 'edini otrok' pomeni otroka, ki ima v svoji vzgoji naslednje slabosti: starši pazijo samo nanj in mu s tem dosti bolj škodujejo, kakor bi mogli škodovati petim ali šestim otrokom. Skoraj vse napake edinega otroka se dajo pripisati dvema okoliščinama: ali mu posvečata roditelja preveč pozornosti, ljubezni in skrbi, ali pa mu skušata vteptati v glavo vse, kar se jima zdi pravilno in tako izoblikovati iz njega takšno osebnost, kakršno si onadva želita.

Zdaj bom popisala napake edinega otroka: najprej mu manjka podjetnosti. Sam se nerad loti dela. Hoče, da bi ga drugi oblačili in umivali, čeprav ima že osmi ali devet let, med tem ko se otrok pri številni družini nauči oblačenja, umivanja in drugih koristnih reči že s štirimi leti ali pa še prej. Edini otrok zraste z občutkom, da ga je svet dolžan preživljati; da bi mu

morali ljudje vse dati, čeprav daje on sam njim zelo malo; da je svet proti njemu hladen in prostaki, ker je med njim in njegovimi preskrbnimi starši prevelika razlika. Potrebuje razvajanja in privrženosti mu je nezdravo hoteenje po simpatijah. Prej ali pozneje bo njegova navada, da hrepeni po pritrjevanju in pozornosti, postala ljudem nepriljubljena in nadležna. Kadar se otrok kaj raži ali kadar je bolan, naj bodo starši zelo oprezní. Psihologi so odkrili, da je mnogim histerijam v poznejšem življenju vzrok čezmerno hrepenenje po simpatijah. Mnogi ljudje si naravnost izmišljajo bolečine, ker upajo, da jih bo potem kdo razvajal. To lahko preprečimo, če dovolj zgodaj otroka odvadimo tega, da bi lokal zaradi vsake praske ali buške.

Mnoga mati vzgoji svojega edinega otroka v prepričanju, da mora jesti samo zaradi tega, ker ona to želi. Otroci, ki misli tako, začuti novo oblast nad materjo in jo potem izrablja. Neka mati mi je vsa v skrbeh pripovedovala, kako težko pregovori svojega hčera, da bi jedla. Preveč razvajen otrok si kaj takega lahko privoščil. Otroci v veliki družini pa si v sedanjih časih skoraj nikoli ne more prav napolniti želodca in se tako sam od sebe nauči jesti brez obotavljanja in brez izbiranja.

Edini otrok ima preveč igrar. Zaradi tega postane nepazljiv in rad preskače z ene stvari na drugo. Vsake stvari se loti, ničesar ne konča. Edini otroci so tudi negativistični. Prenasičeni so z nasveti in izpodbudami; tako nimajo priljubljenosti, da bi mislili po svoje in da bi svoje lastne misli preizkušali. Skoraj vsak otrok ima v sebi zasnovano lastne osebnosti in če jo hoče kdaj izrabiti, mislijo njegovi starši, da je to upornost. To pa ni pravilno.

Edini otrok se preveč boji neuspehov. Ko so mu starši prej pri vsem pomagali, neuspehov ni spoznal, potem pa si jih preveč jemlje k srcu. To je pogosto vzrok, da se boji tudi tam, kjer se mu ne bi bilo treba bati. Ne more najti prave družbe zase. Manjka mu podjetnosti, ki je potrebna, da postane privlačen in da doseže uspehe.

Plašnost opažamo pri otrocih, ki so jih starši hoteli s preveliko vneto naučiti družabnih manir. Pogosto vidimo matere, ki neprestano svoje otroke poučujejo: »No, govori! Daj teti roko! Ravno stoji! Vzemí roko iz žepa! Cepico si pozabil sneti!« Nič čudnega ni, če postane takšen otrok plašen.

Najhuša škoda pa je tole: edinemu otroku visita oče in mati, ki ga zmerom opozarjata in se zmerom bojita zanj, v največarnejših letih življenja kakor dva mlinska kamna okoli vrata. Otroci, ki imata brate in sestre, lahko zapusti svoj dom, ko odrasle. Lahko se oženi, kadar se hoče. Lahko dela napake in najde pot iz njih. Toda edini, oboževani otroci — pri tem otroku je preveč varstva in družinskega življenja, zlasti pri deklicah.

Razen tega zahtevajo starši edinega otroka od njega preveč ljubezni. Otroci čutijo v splošnem do svojih staršev prav malo resnične ljubezni, in to je čisto prirodno. Ljubezni kot dolžnosti ni, in če bi otroku pravili, da mora starše ljubiti, bi bilo to brez koristi in

Elegantna večerna obleka v empirskem stilu in z ročnim barvastim vezanjem okrog štiriočnega izreza in na rokavih. Kroj obleke je izrazito preprost in naredi postavbo vitko.

bi le povečalo njegovo notranjo razdražljivost in občutek manjvrednosti. Ko postane otrok samostojen, se mora nehati tudi njegova prvotna nežna ljubezen do staršev. Starši naj gledajo na svoje odrasle otroke z naklonjenostjo in dobrohotnostjo, z velikim občutkom sreče, da se sinu dobro godi; ganljive otroške ljubezni naj starši od njih ne zahtevajo, ker nimajo do nje niti pravice.

Naša kuhinja

Kaj bo ta teden na mizi?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Krompirjeva juha, dušeno zelje, krompirjev pire. — Zvečer: Polenta in mleko.

Petek: Ajdovi žganci in kislo zelje. — Zvečer: Goveji golaž.

Sobota: Prežgana juha, pesa, dušen krompir, kuhane telečje kosti. — Zvečer: Ocvrte salade.

Nedelja: Riž na juhi, dunajski zrezki s slanino. — Zvečer: Pljučni emoki.

Ponedeljek: Zdrobna juha, korenje s smetano, govodina. — Zvečer: Makaroni z mesom.

Torek: Fižolova juha, solata, krompir v koščkih. — Zvečer: Pečenjak in kompot.

Sreda: Lečnata juha, govodina v omaki, krompir. — Zvečer: Polpeti in kisli krompir.

Pojasnila:

¹ Solata s slanino: Solato dobro operi in ji primešaj nekaj drobno zrezanega drobnjaka. Zarumeni na koščke zrezano slanino, jo ohladi, primešaj solati, zabeli še s kisom in oljem in soljo. Vse skupaj dobro premešaj, zalij s kislo smetano in nesi na mizo.

² Korenje s smetano: Zreži bolj mlado korenje na rezine, kuhaj ga nekaj časa v slani vodi, potem ga odcedi in daj na razbeljeno presno maslo; osoli ga in posipaj s sladkorjem in ga prepraži; pri tem pazi, da se ti ne prižge. Nato ga posipaj z moko, zalij z juho in ga kuhaj tako dolgo, dokler ne bo dovolj mehak. Vzemi ga iz kože, zgosti juho, ki se je v njej kuhala, z dvema rumenjakoma, pridaj še 8 žlic kisle smetane in malo presnega masla in daj korenje v to omako. Prevri ga dobro in ga nesi na mizo.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Možganova juha, naravni zrezki v omaki, solata, krompirjev pire. — Zvečer: Goveji golaž.

Petek: Ragujeva juha, krompir s sirom, telečji zrezki, solata. — Zvečer: Pečenjak s kompotom.

Sobota: Riževa juha, kranjska klobasa s kislim zeljem. — Zvečer: Goveje rezine na način divjačine, kruhovi emoki.

Nedelja: Goveja juha s holandskim emokom, goveji zrezki z omako, mešana solata, čokoladna torta. — Zvečer: Mirzel narezek.

Ponedeljek: Kruhova juha, nadeva-

Večerna obleka iz črne organze s ognjenordecim kratkim ogrinjalom iz petelinjih peres. Takšno obleko je imela te dni na veliki večerni prireditvi neka slavna pariška operetna pevka. Fantazije ji ne smemo odrekati.

buho in jo v 10 dekah masti zlato-
rumeno ocvri. Dodaj dva stroka pre-
tisnjene česna, lovorjev listič, za
možev konico rdeče paprike, h koncu
pa še omakane zrezke. Na obeh stra-
neh jih opecij, nato pa prilij nekoliko
vode, da se duše do mehkega. Napo-
sled prida nekaj kisle smetane za
okus, vse še enkrat pokuhaj, daj zrez-
ke na skledo in preliči žeznje omako.

Cokoladna torta: 20 dek bele, pre-
sejane moke zmešamo dobro s pecil-
nim praškom, dodamo 7 rumenjakov,
sesekljane limonove lupinice, 20 dek
sladkorja v prahu, četrt litra kisle
smetane, tri žlice ruma in 15 dek na-

stirgane čokolade. Nato mešamo to
zmes zmerom na eno stran tako dolgo,
dokler se ne speni. Dodamo trd sneg
7 beljakov in narahlo vse zamešamo.
Tortni model dobro omastimo in po-
tresemo z moko, stresemo zmes vanjo
in pečemo torto počasi v zmerno topli
pečici tri četrti ure. Drugi dan torto
prerežemo vodoravno in namažemo z
mezzo, nato oboja dela spet strnemo,
okrasimo povrhu z belim ledom in s
srebrnimi kroglicami ali z rožicami iz
draganta. Belj led: 30 dek sladkorja
v prahu, en beljak, sok ene limone
mešamo na hladnem tako dolgo, dok-
ler se led ne zgosti.

Po krokanju rada glava boli

Kdo se počuti po predpustnih plesih
in po 'krokanju' tako, kakor je treba?
Telo je zastrupljeno z dimom, zno-
jem in alkoholom. Dobro je, da mu
posvetimo en dan paznje in nege, da
ga spet ozdravimo.

Dan lepote in zdravja se pričinja
zvečer in konča tretji dan zjutraj.
Zvečer se dobro okopajmo, namili-
mo in vse telo očistimo.

Drugi dan se zadovoljimo s tem, da
telo nalahno zdrgnemo z gobo, namo-
čeno v slani vodi (pest soli na liter
vode).

Izpijmo na tešče veliko čašo mlačne
limonade.

Ce nam zdravnik ni izrecno prepo-
vedal, je dobro, da si izperemo čreva.
Klistiranje je zelo zdravo za čiščenje
teles in za odstranjevanje raznih
strupov, ki se naberejo v telesu te-
daj, ko na to še pomislimo ne. Če ne
daj, ko na to še pomislimo ne. Če ne
prenesemo klistiranja, potem vzemimo
kakšno prirodno čistilno sredstvo, n.
pr. marelice.

ZA LEPOTO

Po tej skrbi za zdravje poskrbimo
nekoliko za lepoto. Najprej si očistimo
obraz. Vzamemo veliko žlico kamilic
in jih vsujemo v vrelo vodo.

Glavo moramo pokriti z brisačo in
obraz dobro izpariti nad vrelo vodo.
Tako najbolje očistimo znojnice.

Izmijemo obraz z mrzlo vodo. Zdaj
si naredimo na obraz to ali ono
lepoto maso, bodisi iz rumenjaka.
Maslo pustimo na obrazu dvajset mi-
nut, potem jo pa odstranimo z mlačno
vodo, ki je v njej nekoliko limono-
vega soka.

Lase si ščetkajmo in češimo dalje
kakor po navadi. To bo za lasišče zelo
koristno. Dobro oterimo teme in ga
zdrgnimo. Nato popijmo krožnik ze-
lenjavne juhe.

Zdaj je najboljši čas za poldrugo
uro sprehoda.

KOSILO V POSTELJI

Takoj ko se vrnemo domov, pojdi-
mo znova v posteljo. Najprej se dvaj-
set minut odpočijmo v popolnem mra-
ku. Potlej pa na postelji udobno se-
demo in kosimo: paradižnike, špinado
na angleški način brez začimb in eno
pomarančo.

Zdaj počivajmo dolge tri ure. Če
popoldne težko dolgo spimo, se mo-
ramo pač dolgočasiti. Naposled bomo
vendarle zaspali, to je brezpogojno
potrebno.

Okrog starih popoldne popijmo spet
čisto sadnega soka, potem pa znova
ležimo v posteljo in čitajmo.

Ce moremo, pokličemo domov ma-
serko, da nas dobro zmasira, sicer pa
še sami masiramo in nekoliko telo-
vadimo.

Zvečer pojejmo kakšno solato ali
drugo zelenjavo in en jogurt.
Najpozneje ob desetih ugasnemo luč.
Spanje je namreč za zdravje prav ta-

ko ali še bolje važno kakor nega po-
dnevi.

Tako neki francoski list. Zanesljivo
so ti nauki koristni in dragoceni, naše
bralke se bodo pa po njih ravnale
lahko le ob praznikih in nedeljah. Tiste,
ki hodijo v službo in imajo čas le ob
nedeljah, store pa bolje, da ne 'kro-
kajo' med tednom, še bolje, da sploh
ne krokajo, pač pa nedelje prežive na
svežem zraku.

LIMONA v zdravju, gospodinjstvu in kozmetiki

Limona, ta rumeni, prijetno dišeči
sad se v gospodinjstvu, pa tudi v koz-
metiki izvrstno obnese. Ugasi žejo.
Arabi, Indijci in Hinduji mešajo
njen sok z nekaterimi rastlinami kot
protistrup proti kačjemu piku.

Limona ublaži vročino pri vročin-
skih boleznih, je dober protistrup za
strupene gobe, ako jo pa iztisnemo v
skodelico črne kave, pomiri migreno
in sploh živce.

Pri živčnih razburjenjih je pripo-
ročljiv kozarec limonovega soka. Ali
vas boli grlo? Stisnite pol limone v
kozarec vroče vode in grgrajte. Ne
morem vam priporočiti ničesar bolj-
šega za desinfekcijo grla. Bolniki, ki
bolehalo na žolcu naj bi pili limonov
sok na tešče. Limona ima toliko vita-
minov, da z njo zdravijo celo skorbut.

Tudi za kožo je limona kaj zdrava:
pobelj kožo, jo omehta, prepreči, da bi
se delali mozolji in zaceli majhne ra-
nice in brazgotine, ki se naredijo na
koži in ki jih s prostim očesom po-
gosto niti ne vidimo ne. Prav pri-
merna je tudi za masažo, ako jo zme-
šamo z nekaj žlicami mastnega mleka.

Svoje zasluženo mesto si je pa li-
mona priborila tudi v gospodinjstvu.
Medenino očisti bolje in hitreje ka-
kor vsa druga čistila, ki jih kupiš za
drag denar. Je izvrstno belilo za po-
rumenelo slamo na slavniki, bodisi
ženskih ali moških. Prav priporočljiva
je pa tudi kot zabela za solate name-
sto kisa.

Limone so na trgu vse leto, a včasih
njih cena tako poskoči, da je do-
bro, ako poznamo nekaj receptov za
konzerviranje limon. Izbrala sem med
najboljšimi kar najcenejše in najbolj
praktične.

KAKO KONZERVIRATI LIMONE:
kupi lepe, popolnoma zdrave limone,
jih zloži v velik lončen lonec in polij
do vrha s svežo vodo. Premenjaj vodo
vsaka dva, tri dni. Tako bodo ostale
limone dolgo sveže.

LIMONADA V PRAHU ZA VROČE
DNI: sladkor v kosčkih z vso močjo
drgni ob limonovo lupino, tako da se
nazvame limonovega duha. Pri tem po-
rabiš okrog šest limon in nadišaviš
četrt kile sladkorja. Daj ga sušiti, po-
tlej ga pa stolci v prah. Primešaj
5 gr limonove kisline, dobiš jo v vseh
drogerijah in 25 gr sode bikarbone.
Ta prah stresaj v papirnate vrečice
po 50 gr v vsako vrečico. Vsako vre-
čico zaviješ še v bel papir. Shraniš
jih v pločevinasti skatli. Poleti, ko je
vročina, porabiš prah namesto limo-
novega soka za limonado.

Ali si želite poceni šampanjca? Stre-
si prah iz ene vrečice v liter belega
vina, primešaj 4 gr vinske kisline, do-
biš jo v vseh drogerijah, zamaši ste-
klenico in jo dobro premešaj. Nesi
na mizo. Nihče izmed gostov ti ne bo
verjel, da ne pije pravega šampanjca.
Vsakdo te bo prosil za recept te iz-
vrstne pijače.

Le zakaj nismo v Parizu?

Ali veš, da je mogoče v Parizu ob
vsaki uri in vsak trenutek dobiti na
posodo, kar ti pravkar zaželi srce?
Kajpak proti primerni odškodnini,
kajti tudi v Parizu brez nič ni nič.
Vendar je ta odškodnina v primeri s
predmeti, ki si jih takole lahko za
nekaj ur, dni ali celo mesece, sposo-
diš, dokaj neznatna. Vse te stvari ti
na telefonsko naročilo dobavijo kar
domov, v hišo. Seznam predmetov, ki
jih tvrdke sposojajo, je dolg in pe-
ster; vanj spadajo: sesalniki za prah,
stroji za pranje, električne pečice,

Na naši sliki vidimo fantazijsko večerno pričesko, iz tila, umetnih
cvetlic in česnje — res fantazije tu ne manjka. Poda se kajpak samo
zelo mladim in čednim ženskam in k primerni pričeski. Gornjo pri-
česko sta si izmislila neki pariški frizer in neka pariška modistka.
Imela je na veliki pariški večerni prireditvi izreden uspeh.

električni kuhalniki, stroji za čiščenje
parketov in podobni moderni stroji v
pomoč gospodinjstvu. Sposodiš si pa
lahko tudi pohištvo, zavese, blazine,
preproge, celo parket ti postavijo, ako
nisi zadovoljna z navadnim lesenim
podom.

Ce imaš nekaj več denarja, si lahko
sposodiš tudi avto in šoferja, bencin
moraš pa sama plačati. Sposodiš si
lahko tudi vse obleke in pripomočke
za kakršen koli šport, od tenisa, drsa-
nja, do smučanja, jahanja, pola in
še drugih vseh mogočih in nemogočih
športov.

Recimo, da imaš goste, pa bi se še
posebno rada pred njimi postavila z
lepim stanovanjem, z dobro večerjo in
v lepi obleki. Vse to lahko dobiš na
posodo. Cvetličar ti za en večer okraši
stanovanje kar najbolj razkošno z
raznim eksotičnim cvetjem — drugo
jutro ga kajpak spet odpelje nazaj
v svoje trgovino — tapetnik ti za en
sam večer opremi stanovanje z naj-
novejšimi tapetami, modna trgovina
ti pa rada posodi ljubko domačo ve-
černo obleko, da ne boš v lepoti za-
ostajala za svojim stanovanjem. Kaj-
pak si v električni trgovini za en ve-
čer naročila prelepe lestenice, v bliž-
njem hotelu sijajno večerjo — te pa
ne na posodo! — sposodiš si pa hkrati
tudi brhko sobarico, da streže tvojim
gostom.

Ah, kako lepo, porečeš. Le zakaj
nismo v Parizu! Nič ne obžaluj. Za
vse te sicer res prvovrstne stvari bi
moral namreč potrošiti lepo vsotico
denarja, vsotico, ki si z njo pri nas
marsikatero stvar lahko kupiš in je
tvoja za vse večne čase. Občutek last-
nine je pa tudi nekaj vreden, saj veš,
kako rada si misliš in praviš: 'Ta bla-
zina je moja', 'ta električni kuhalnik
je moj' in ne samo — na posodo.

Kako napravimo jogurt za domačo uporabo

Pod imenom jogurt prodajajo v ve-
čini mest v notranjosti naše države
nekakšno kisl mleko, ki ga pred vsem
cenimo zato, ker je zdravo za zdrave
ljudi in za bolnike, zlasti za tiste, ki
bolehalo za boleznimi prebavnih or-
ganov.

Prvi je odkril njegovo zdravilno
vrednost profesor Mečnikov, podrav-
natelj Pasteurjevega zavoda v Parizu,
ko je preiskoval balkansko kisl mle-
ko, ki ga je prvič dobil iz Bolgarije.
Jogurt je torej naš domač, balkanski
proizvod. Je zelo koristen za prehrano
in zdravje ljudi in dobro bi bilo, da
bi ga še več pili; to pa ovirajo visoke
cene. Zato si ga revnejši sloji le težko
privoščijo. V Beogradu na primer pro-
dajajo jogurt po šest dinarjev, a tudi
pri nas ni dosti cenejši.

Pokazali pa bomo, da si tudi po-
zimi lahko pripravimo cenejši jogurt,
kar pomeni mnogo za tiste, ki ga mo-
rajo piti za zdravljenje v veliki koli-
čini in dalj časa.

Jogurt si namreč lahko pripravimo
doma, in sicer takole:

1. Pripravite steklenice (drže naj
liter do dva litra, n. pr. tiste za vla-
ganje sadnih kompotov), s pokrovi,
umijte jih z vrelo vodo, potem pa po-
sušite.

2. Vzemite primerno množino do-
brega, svežega kravjega mleka (poleti
lahko tudi ovčjega), kuhajte ga, da
zavre in ga odstavite, da se ohladi.

Naj bo nekoliko bolj vroče kakor
mlačno. Ce imate termometer, naj
meri toplota mleka 40—45°C.

3. Tako toplo mleko vlijte v pripravl-
jene segrete steklenice in takoj do-
dajte na vsak liter mleka po eno ve-
liko žlico (okrog 10—15 gramov) jo-
gurtove gošče in z žlico dobro preme-
šajte. Za goščo naj vam bo pravi jo-
gurt, ki ga kupite v kakšni dobri mle-
karni.

4. Steklenice pokrijte in pustite na
kakšnem toplem mestu, n. pr. na šte-
dlniku ali na peči, ker mora mleko
stati na toplem prostoru štiri ure.

5. Čez štiri ure odnesite steklenice
v kakšno hladno shrambo ali klet. Če
ste goščo dodali zjutraj pred osmo
uro, imate lahko že za večerjo dober
jogurt, za drugi dan pa že nekoliko
bolj kislega.

Ce je postal jogurt gost, ga lahko
razredčite z vilicami ali s penovko.

Za nadaljnje kisanje pa vzemite go-
ščo jogurta, ki ste ga pripravile same
in to lahko nekajkrat ponovite. Ce pa
opazite kakšno koli spremembo v jo-
gurtovem okusu, potem morate kupiti
goščo spet v mlekarini, ki prodaja do-
ber jogurt.

Tako vas bo stal pozimi liter jo-
gurta namesto šest dinarjev samo
okrog tri dinarje.

Sem in tja se mrzi zimski dnevi
umaknejo prijetno toplim pomladan-
skim dnevom s soncem, zelenjem ptič-
kov in toplim jugom. Tedaj slečemo
zimski plašč in oblečemo pomladanski
kostim, čezenj si pa ogremo toplo
ogrinjalo — cape. Cape je letos spet
zelo v modi, nič čudnega, saj je iz-
redno praktičen. Gornja slika nam
kaže takšen pomladanski kostim s
kepom: pri tem je jopica beige bar-
ve, krilo in ogrinjalo sta pa opekasto-
rdeče barve.

Anekdote

Niž lažjega

Pri slikarju Bratislavu Nechlebi je
bil nekoč na obisku neki slaven poli-
tik. Ker je bil eden izmed listih ljudi,
ki hočejo vse znati in razumeti, je
stopil pred pričeto sliko in začel pri-
povedovati, kako bi sam to ali ono
napravil:

»To bi naslikal takole, model bi po-
stavil takole, ozadje bi postavil pa
drugače...«

Nechleba je nekaj časa poslušal, po-
tlej je pa gospodu ponudil paleto in
dejal:

»Poslušite se, gospod doktor. Čopič
držimo takole!«

Igralska

Boileau, francoski pesnik in prijatelj
komika Molière, je vedel, da igranje
na odru škoduje Molièrovemu zdravju
in je pesniku svetoval, naj se v bodoče
rajši odprave lovorjevim venci.

»Ne,« je odvrnil Molière, »čas mi
zapoveduje igrati dalje.«

»Čast?« je odgovoril Boileau, »ali je
to čast, če si na obraz nalepiš brke,
igraš vlogo Sganarelle in se pusliš na-
mlatiti od nekega pobahina?«

»Nikoli nisem mislil, da bi mogel
ti, Boileau, ziniti kaj tako neumnega,«
je odgovoril Molière, »Saj vendar veš,
da na odru dobi batine Sganarelle in
ne — jaz.«

Potrpežljivi komponist

Franc Liszt zaradi svoje vpljivosti
ni mogel ničesar odkloniti. Nekoč je
sedel pri njem neki vsiljivec in ni
nehal kvasiti. Liszt je od časa do časa
prikimal in se nasmehnil. Ko je obiš-
kovalce naposled odšel, so obžalovaje
vprašali slavnega komponista:

»Vsiljivec vas je najbrže strahovito
nadlegoval?«

»Nikakor ne,« se je nasmehnil
Liszt, »saj ga sploh nisem poslušal.«

O Whistlerju

Nekoč je v neki londonski družbi
vprašala neka dama velikega angle-
škega slikarja, ali je genialnost dedna.

»Tega vam žal ne morem povedati,
draga gospa,« je odgovoril Whistler,
»kajli Bog mi ni dal otrok!«

Nekoč je neka dama obiskala sli-
karja v njegovem ateljeju. Da bi se
mu prikupila, mu je rekla:

»Pred nekaj dnevi sem imela pri-
ti-«

Redna stolica

Leopold

Oglas reg. S Br. 31430 dne 24. XII. 1939.

ko občudovati pokrajino ki je bila na
moč podobna eni izmed vaših slik!
Whistler je resno menil:

»Da, da, narava počasi napreduje!«

V Nemčiji slikarja Whistlerja v za-
četku še niso dobro poznali. Tako se
je zgodilo, da je za neko sliko dobil
od razsodišča velike monakovske
umetniške razstave samo kolajno dru-
ge stopnje. Ko je prejel to kolajno,
se je umetnik na kratko zahvalil:

»Dovoljujem si vam izreči zahvalo
druge stopnje!«

Sheridan je zna.

Angleški komediograf Richard She-
ridan se je leta 1800, peš podal na pot
po severni Angliji. Neki večer je na
smrt utrujen prišel v neko majhno me-
sto, a v nobeni gostilni ni našel več
prenočišča. Tisti dan je bil semenj in
gostilne so bile polne trgovcev in
kmetov. Naposled mu je neki gostil-
ničar predlagal, naj posteljo deli z ne-
kim gostom.

»A poprej vas moram opozoriti,« je
dejal gostilničar. »Mož, ki je najel so-
bo, je strahovito surov človek. Pri
vseh tepežih je zraven, že petkrat je
sedel v ječi. Za vašo varnost vam torej
ne morem jamčiti.«

Sheridan je ponudbo sprejel in se
je podal v sobo, kjer je njegov tova-
ris z smrčal. Zaman je novi gost
poskušal, da bi v široki postelji dobil
le nekoliko prostora — oni je nejevo-
ljen godrnjal in naposled dejal: »Pu-
sti me v miru, sicer te bom po glavi!«

Cez nekaj časa je začel Sheridan
tale pogovor:

»Ali ste dobro kupčevali?«

Surovež je molčal.

»Da, da,« je tožil Sheridan, »tudi
moj posel gre rakovo pot. V zadnjih
treh mesecih sem obesil samo tri —
kako naj s tem živim?«

Pretepač se je obrnil.

»Kaj ste napravili?« je vprašal.

»Tri uboge grešnike sem obesil! Sa-
mo tri! Jutri bom odšel v Glasgow,
obesil bom nekega ubijalca.«

Pretepač se je zvrnil. »Kdo pa ste,
za vraga?«

»Londonski krvnik!« je menil She-
ridan nedolžno.

V tistem trenutku je pretepač sko-
čil s postelje, pograbil svojo obleko
in strahovito presenečen odhitel iz
sobe. Sheridan je redko spal bolj
kakor tisto noč.

Sporten telovnik iz kožnihvine, ali si
morete predstavljati kaj prijetnejšega
in toplejšega? Gornji telovnik je iz
belega ovčjega krzna, posit s pestrimi
klobučevastimi cvetlicami.

Gospodična tajnica

9. nadaljevanje

Zdrznila se je, pogledala kvišku in planila pokonci. Potem se mu je vrgla okoli vratu.

»Svojo srečo sem povedala Mozartu,« je tiho rekla in ga poljubila. Toliko vdanosti je bilo v teh poljubu! Plameni ljubezni so preskočili z nje nanj. Röhn pa se je zadrževal kakor zmerom, boril se je sam s seboj, da bi se premagal. Vedel je, da je že davno njegova, čeprav morda sama tega niti ne sluti, in čutil je, kako nevarno se igra z ognjem.

Potem sta sedla na mizo. Veselo ji je pripovedoval vse mogoče stvari. Prikril je ganjenost, ki se ga je bila polastila zaradi obiska v ječi. Sebe pozneje, ko sta se spet vrnila v sobo s klavirjem, ni mogel več premagovati svojega razburjenja.

»Danes sem v jetnišnici videl eno najbolj žalostnih tragedij, Hilda. Saj ti lahko vse povem. Nekaj so se pisali dnevniki o tem. Jutri zjutraj ti moram narekovati pritožbo proti zapornemu povelju. Kar mi je obtoženec povedal — potem pa še njegova žena in njena hči iz prvega zakona... Zdelo se mi je, da berem Edipovo žalostno igrjo.«

Od začetka do konca ji je ponovil pesnikovo zgodbo. Nikoli mu ni segla v besedo. Samo časih je brez besede dvignila roko, kakor v grozi. Ko je končal, je dolgo sedela nemo na divanu, skrivala obraz v dlaneh in strmela predse.

»Strašno,« je naposled šepnila. »Da se takšne reči dogajajo v življenju! Okrutno in nečloveško je. Saj je res tako, kakor z Edipom, ki se je nevede oženil z lastno materjo. Tu pa so vsi vse vedeli. Seveda oče in hči nista po krvi sorodna. Mater razumem. Njeno ubogo, junaško samoopoved. Toda kako ji je mogla hči to storiti!«

»To je strašno!« je hripavo rekel. »Kdo pozna njene skrite moči, njeno zaslepljenost, njeno surovo brezobzirnost! Neznane moči, ki se jim ni mogoče upreti — neslutene, znanstveno neraziskane čudodelne moči. Kaj vemo o tem? Titanske moči, ki se iznenada dvignejo in sprostijo, pa so močnejše od vse vzgoje, morale, ovir, otroške ljubezni.«

Umolknil je in začel hoditi po sobi. Potem je ona plašno dejala:

»Jaz nisem tako tesnosrčna!«

»Seveda nisi,« ji je vneto pritrdil.

»Ne maram govoriti o krivdi in nemoralnosti. Toda nečesa ne razumem: Zakaj se hči ni odtrgala, ko je začutila svojo ljubezen? Zakaj ni zbežala nazaj v Švico, pred seboj in pred njim?«

Prišel je k divanu in sedel zraven nje.

»Človek se od namišljene sreče ne more odtrgati,« je plašno rekel. Spomnil se je vseh svojih bojov zadnjih dni. Njegov glas je zvenel tako čudno, težko in izkušeno, da ga je presenečeno pogledala. Tedaj jo je vzel na kolena.

»Hilda,« ji je šepnil, »tudi med nama je nekaj, kar doslej še ni bilo izgovorjeno. Pomeniva se odkrito in pošteno!«

»Kako misliš?« ga je vprašala in srce se ji je stisnilo.

»Glej, Hilda,« — hudo se je moral boriti sam s seboj,

— »kaj bo z nama? Ko bi ti vedela, kako se borim sam s seboj?«

»Boriš se?«

»Vem, da moram po vsem svojem srcu, po svoji vzgoji — hrepeneti po zakonu.«

Planila je kvišku. Prebledela je in šepnila:

»Ne govori o tem!«

»Pa vendar. Moram. Med nama je to.«

»Nobenega zidu ni med nama!«

»Če bi ti vedela, kako me boli, da ti ne morem reči: bodi moja žena!«

Dvignila je roko, kakor bi se branila.

»Pa ti ne morem reči, Hilda. Vse v meni se temu upira.«

Hotela mu je seči v besedo, pa je ni pustil:

»To bi bila smrt najine ljubezni! Oh, kaj naj govorim, saj vendar veš, kaj mislim o zakonu!«

Obrnila se je k njemu.

»Ljubi moj,« je rekla iz srca in glas ji je drhtel, »saj vem. Naj te to ne skrbi. Bodiva še nadalje v svoji ljubezni srečna, kakor doslej. Ne misli, ne razbijaj si glave! Naj bo vse še nadalje tako! Samo drug drugemu bodiva še bližja!« Objela ga je. »Saj živim samo v tebi, — Tvoja sem, brez meja, brez strahopetnih pridržkov. Ljubim te — tako zelo —«

Glas se ji je zlomil. Pritisnila je ustnice na njegov vrat, se privila k njemu, brez pridržkov, kakor živa strast, dobrota in darežljivost. Njena kri je zašumela v njegovi — podzavestno — živo — resnično.

Tedaj se je zdel njegov odpor — njegovi pomisleki so se razgubili. Postal je mož, samo mož, ki čuti moško moč v svojih žilah. Potegnil jo je k sebi —

»Brez meja te ljubim,« mu je šepnila.

Potem ju je zajel vrtinec.

27

Sele ko je Hilda stopila v domačo hišo, se je zavedela, kaj se je zgodilo in sramovala se je. To ni bil kes, ampak uničujoče spoznanje, da je grešila proti pradednim zakonom. Dokler je bil Röhn, ki jo je spremljal, pri njej, je kakor v sanjah sprejemala njegovo dobroto in prekipajočo ljubeznivost, ki jo poklanja pravi moški ženski, ko postane njegova žena pred obličjem matere prirode.

Zdaj pa je bila sama s seboj in svojim dejanjem. Vzgoja in vest sta padli po njej.

Oče je še bedel. Te dni je dobil nekakšen zaslužek. Prepisovanje naslovov. Z veseljem vneto se je lotil dela. Popisani ovitki so se zbirali na mizi.

Plašno in s slabo vestjo je stopila Hilda v sobo. Polkovnik ji je dobre volje pogledal. »Hilda, delo imam! Pogled! Tole goro sem že napisal! Kar samo mi gre! Ali si imela tudi ti dosti dela?«

Tedaj se je prvič v življenju zlagala očetu v obraz.

»Da!«

»Potem moraš biti pa zelo utrujena. Takoj v posteljo! Jaz bom še nekaj časa delal, da bom lahko jutri zjutraj več oddal.«

Bil je ves srečen, da je imel po dolgem počivanju majhno delo.

Kakor vsak večer se je sklonila k njemu in ga za lahko noč poljubila. Danes se ji je zdelo, da je bil to Judežev poljub. Kaj bi si oče mislil, kaj bi storil, če bi

Pogledal jo je. Ali je kaj opazil? Zardela je in kri ji je zalila obraz.

»Kaj me pa tako gledaš?« je plašno vprašala.

»Ne vem,« je oče z nasmeškom odvrnil, »ali je temu kriva tvoja lepa obleka, ali pa luč. Še nikoli nisi bila tako svoji materi podobna kakor danes.«

Tedaj so se ji vdrla solze, solze sramu pred materjo, solze obupa zaradi primere z njo.

»Otrok!« je vzklil polkovnik in jo ljubeznivo pritiskal k sebi. »Saj je vendar lepo, da si mamici tako podobna — ona živi zdaj v tebi — zame in zate!«

Pobožal jo je po hrbtu.

Izvil se mu je, med krčevitim nasmeškom prikimala in dejala:

»Preveč sem res delala.« Pa je spet začutila, kako jo je zbudila laž.

Potem je ušla v svojo sobo.

Oče je sedel za mizo. Brez misli je pisal naslove. Iskal je, premišljeval. Ali Hilda odvetnika ljubi? Vse kaže tako. Zadnje čase je izgubila svoj dušni mir. Postala je nemirna, raztresena. Ali pomeni to zaljubljenost? Tako težavno je pogledati v žensko srce. Da jo Röhn ljubi, je nedvomno. S tipkaričami, čeprav so hčere plemenitih polkovnikov, človek ne hodi v hotele in gledališča. Človek kakor dr. Röhn ne — če dekleta ne ljubi. Da bo vse poteklo na pošten način, to mu jamčita njegov otrok in dr. Röhn. Znan pošteni, prijatelj in družabnik dr. Hellebrandta! To ga je pomirilo.

Toda saj je že čas, da bi mož pokazal svojo pravo barvo. Prav za prav bi ga bil moral že davno obiskati in se mu predstaviti.

Starec je odložil pero in se zamislil. Seveda je zdaj postalo vse čisto drugače. Očetje ne štejejo več, zlasti pa še takšni stari, neuporabni, slomašni prevžitkarji.

Spet je zagrabil pero in se lotil novega naslova.

Bo že prišel. Najbrž se sam ne ve, kako je s Hildo. Kakor vse ženske skriva pred njim svoja čustva. Ha, ha, njegova hči! Skodoželjno se je nasmešnil, da si tudi ta mož, ki mu bo vzel hčer, in ki je bil nanj vzlic vsemu na skrivaj jezen in ljubosumen, ne ve pomagati. Prav se mu dogaja, temu tujcu, ki je prišel, da mu bo vzel otroka. Nič čudnega, da se je v dekle zagledal. Res nič čudnega. Ko je pa tako dobra in tako lepa.

Hito je prepisoval imena iz debelega imenika. Jeza mu je splahnela, mir ga je prevzel. Röhn bo pravi mož za njo. Dobro ga je že poznal iz njenega pripovedovanja. Zanj je samo možki, ki se je znal dvigniti nad povprečje, nad množico. Bil je človek, ki je v svetu nekaj veljal. Saj je vselej, kadar je odprl kakšen dnevnik, našel na njegovo ime. Zdaj so ga poklicali kot strokovnjaka v odbor, ki naj bi izpremenil zakon o ločitvah. Prav za prav je nezmislno to ločevanje! Sploh se je obrnil ta dobri doktor nekoliko preveč na levo — govoril je v odboru o prav nerodnih zadevah, — no, pa je že tako, da se je treba z vsem znajti. — Hm, ali ne bi bilo dobro, če bi še on malo povprašal Hildo, — prav previdno seveda, — da ne bi zdrobil nežnih popkov razvijajočega se cveta?

Dolgo je še pisal in premišljal o načrtih, kako naj dekletu obzirno pove, da mora pokazati več naklonjenosti možu, ki ga ljubi.

28

Hilda je ostala v svoji sobi pri vratih. Očetu, ki ji je slepo zaupal, se je dvakrat nalašč zlagala, temu možu, ki mu je bila resnica prva zapoved spodobnosti, temu možu, ki jo je še kot otroka učil, da ni na svetu nič nečastnejšega in gršrega od laži.

Dvakrat se mu je že danes v prvih petih minutah — po — po — tem dogodku — zlagala. Ali ni bil tudi — ta dogodek — grdo izdajstvo nad njim? Poštenost in ljubezen do resnice sta ji jo očitali.

In to je bil šele začetek. Ali naj se to nadaljuje, da ga bo morala zmerom varati in mu lagati?

Kakor bi iskala pomoči, se je ozirala po sobi. Pohištvo v njej je prinesla mati s seboj za doto. Staro pohištvo iz črnega mahagonija, sami njeni stari znanci, ki je živela med njimi, kar se je zavedala.

Izenada se je zadel sama sebi med vsemi temi stvarimi, ljubimi rečmi tujka, izgnanka. Kakor bi bilo to pohištvo vedelo, kaj se je zgodilo z njo. Sedla je na stol. Lesketajoča se, od starosti obledela miza, omare, postelja, vse se ji je samo resno in zaničljivo posmehovalo.

Stisnila se je v dve gube.

»Da,« je reklo nekaj v njej, »zdaj sem postala ena tistih, ki kažejo s prsti za njimi.«

Toda vse, kar je te tedne dela v odvetnikovi pisarni slišala, brala in zvedela, ji je bilo v pomoč, v boju z očitki in s prirojeno sramežljivostjo.

Vse se je danes izpremenilo, si je uporno mislila. Ljubezen brez zakona je bolj moralna kakor zakon brez ljubezni, — ji je rekel on. Nazori so se izpremenili od tiste dobe, ko je živela še njena stara mati.

Planila je kvišku.

Ne, ne. Vse je nezmislno. Niso se izpremenili zakoni, prav nič drugačni niso, kakor so bili pred sto leti. V vseh časih, kar so se ljudje ljubili, kar je tekla kri v njihovih žilah, je bilo enako. Le nekaj je. Tisto, kar se je nekoč zdelo ljudem greh, danes ni več. Da, časih so podili hčere, ki so grešile, iz hiše, v sramoto in obup, v bedo in v smrt. Vsa tista uboga, preganjana dekleta nekdanjih dni, do Marije Magdalene in tisočev drugih, niso storile nič več — kakor ona.

Zamišljena je hodila po sobi. Seveda je bilo z njo drugače kakor z drugimi. Za njenega izvoljenca je bil zakon nekaj nemogočega, ker —

Sama je pretrgala svoje misli. Povsod je bilo enako. Vselej se je našel kakšen vzrok, ki je zakon preprečil. Ne, ne. Pred tem resnim, gladkim pohištvo se je izgubilo vse njeno opravičevanje, vsa njena obramba dragega Mahagonij se je lesketal trdo, nepodkupljivo in mrzlo. Njegova stara zaupnost je izginila.

Izgubljena in zapuščena je sedla na rob postelje. Tedaj je prišel v njeno izmučeno dušo spet drobci upanja, ki se je zbudil že tisti dan, ko je bila z Röhnom v gledališču: Da si ga bo pridobila z ljubeznijo, da ga bo prepričala z dejanji! Še dalje bo tako živela z njim, — saj ga ne more pustiti —, dokler ne bo uvidel, da je zakon najvišje in najlepše, ne okamenel ostanek preteklih časov, mučenje, križ, umor ljubezni; ne pregnanstvo, ampak večna, brezčasna, neminljiva, najplemenitejša oblika ljubezni in skupnosti dveh ljudi, ki mislita enako.

29

To upanje pa Hilde v njeni ljubezni vendar ni osrečilo. Takšen divji zakon, takšna svobodna ljubezen je bila zanjo nekaj, česar se je morala bati. Zgroziti se je morala vselej, kadar je začela pomišljati, kaj vse se dogaja v njej in z njo.

Očeta se skoraj ni upala pogledati.

Toda vse to je čutila samo takrat, kadar je bila sama. V Röhnovi navzočnosti se ji je zdelo vse izravnano, samo ob sebi umevno, tu je bila »svobodna ljubezen«, samo prazna, puhla beseda, ustvarjena od ljudi, ki njene pravega, globokega znisa niso umeli. V Röhnovi navzočnosti se je čutila zmerom varno in varovano, takrat se je sprijaznila s svojo usodo in je bila srečna brez pridržkov. Takrat se ji je zdelo celo njegovo neprestano, iz zavesti krivde rojeno zatiranje, da se ne more in ne more poročiti, prepričljivo. Zmerom iznova ji je pripovedoval o novih izkušnjah iz svoje pisarne, da je podpiral svojo obrambo. Ljudje, ki so se poročili iz strastne ljubezni, čez tisoč ovir, po obupnih bojih z vsemi upirajočimi se silami, moški, ki so ugrabili žene iz zakonov, ker brez njih niso mogli živeti, — žene, ki so zapustile svoje ljubljene otroke, da so mogle pasti okoli vratu možu, ki jim je pomenil več kakor življenje! — in vsi ti boji, vse te strasti, vse do nebes plapolajoče ljubezni — so se končevale v njegovi pisarni.

Da, v njegovi navzočnosti je bilo vse tako jasno in prepričljivo. Tu je bil zakon nekaj strašnega, groznega, nekaj, kar sploh ni v zvezi z ljubeznijo, kar je nasprotno najhujši sovražnik ljubezni. Vselej jo je premočil s svojim glasom, svojim razumom in svojim pogledom.

Toda potem, ko je odšla, so njegove besede obledele. Potem je bila samo še ženska, ki je nobena sila na svetu ne more preprečiti, da žene zakon v propast, da ljubezen izgine, da hrepenenje obledi in da postanejo nebesa pekel.

Röhn ji je skušal pomagati tudi z denarjem. Vsako podporo pa je odklonila. Jemala je samo majhne darove, ki pa jih je morala skrivati pred očetom. Vse njeno življenje je postalo prikrivanje. S poslednjimi ostanki svoje moči je prenašala to ponižujoče pretvarjanje.

Samo nekaj je sprejela od svojega ljubijenca: pomoč za očeta.

Nekega dne je Röhn od Hilde zvedel, da prepisuje stari polkovnik naslove.

»Toda, Hilda!« je presenečeno vzklil. »Šele danes mi poveš to? Saj mi je vendar igrača, najti za starega gospoda lepše, boljše delo.«

»Ali res?« je vzklila.

»Seveda, dosti imam znancev! Kaj, misliš, bi bilo zanj najprimernejše?«

»Nekaj, kjer bi lahko urejeval in — kjer bi zapovedoval. Saj veš, da je star častnik.« Plaho se je smehljala.

Röhn je pomislil.

»Že imam nekaj! Pri filmu — tu je treba ukazovati! — Če bi bil vodja ateljejev ali pa ravnatelj velike filmske družbe! Neka gospa, ki sem jo v treh tednih ločil in ki ima veliko filmsko podjetje, mi je obljubila večno hvaležnost. Zdaj nama bo morala pomagati!«

»Dober si,« mu je tiho rekla. »Hvaležna sem ti. Toda nekaj te prosim, naj oče ne zve, da se mora za svojo službo zahvaliti tebi.«

Presenečeno jo je pogledal in Hilda je pobesila oči. Razumel jo je.

»Hilda, nočem da bi bilo med nama kaj neizgovorjenega, nezaupanega. Ali bi tvojega očeta bolelo, če bi se moral za svojo službo zahvaliti meni, ko bi bila oženjena?«

»Nisva oženjena!«

»Ali si zaradi tega nisva dovolj blizu, še bližje, kakor bi si bila drugače?«

»Midva že!«

»Ali nisva eno?«

»Sva! Toda pred mojim očetom?« Izenada je boleče udarilo iz nje: »Oprosti mi, doma moram toliko lagati, da moram biti vsaj s teboj čisto odkrita, — drugače bi se zadušila v tem zlaganem ozračju —«

»Hilda!«

»Oprosti mi, ne morem več tega prenašati!«

Vzel je njene roke in jih pobožno pogladil. »Hilda,« je začel iznova, »saj veš —«

Utrujeno mu je segla v besedo.

»Vse vem in vse razumem. Saj sem samo nervozna. Ljubim te in srečna sem. Toda oče — ali misliš, da bi maral vzeti pomoč od ljubčka svoje hčere. Ta ponosni, odkriti mož!«

Hotel se je ogniti nerodnemu odgovoru.

»Vse je odvisno od tega, kako midva gledava na svojo ljubezen,« je dejal.

»Da, od tega, kako midva gledava nanjo,« je odgovorila prepričano. »Toda če mu hočeš pomagati, naj on tega ne zve.« Odkrito se mu je nasmešnila in v njenem nasmehu so bili poslednji sledovi zakrite bolečine. »Veš, če bo zvedel za najino ljubezen — čutim, da se bo to kmalu zgodilo, — ni potrebno, da bi moral poleg svoje bolečine zapustiti še svoje mesto.«

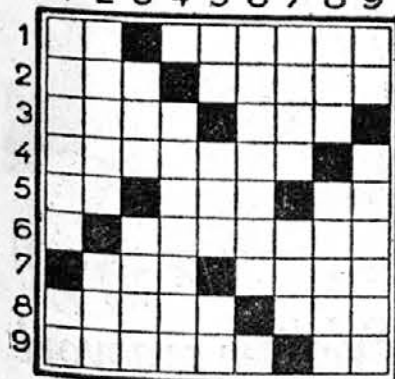
»Ker mu ga bom jaz priskrbel!«

Prikimala mu je in skrla svoj obraz na njegovih prsih.

Križanka in uganke Da boš lepa... / odgovori na vse

KRIŽANKA ŠT. 3

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed

Vodoravno: 1. kraj pri Ljubljani; primorsko vino; 2. plemo; ruska reka; 3. domača žival; zaimek; 4. tovarniški delavec; 5. nemški zaimek; 6. turški sultan; 7. oblika vode; del telesa; 8. cilj; del sobe; 9. puščajnik.

Navpično: 1. Indijaneec; nikalnica; 2. izražanje misli z besedami; družinski bog; 3. slov. sklada; 4. plod; 5. oseba iz sv. pisma; 6. latinski veznik; afriška reka; nikalnica; 7. italijanska pokrajina v Afriki; 8. obrtnik; poljska rastlina; 9. rastlinska snov; ime filmskega igralca; 9. star prislov; vrsta skladb.

MAGIČEN KVADRAT ŠT. 4

1.	A	A	A	A	E
2.	E	E	E	A	K
3.	L	L	O	O	O
4.	O	P	P	R	R
5.	R	R	T	T	T

Besede pomenijo:

1. letenje, 2. spevoigra, 3. bolezen, 4. muza, 5. igra.

Besede se navpično in vodoravno enako beró.

ZLOGOVNICA ŠT. 3

Iz zlogov:

ar, ba, ci, ere, da, da, di, di, dre, el, en, en, ga, gni, i, ib, in, ja, ja, ja, ja, ja, je, ji, ka, klo, ko, ku, li, lo, me, mla, na, na, ni, no, no, nost, ob, pa, pe, red, ri, ri, san, sen, si, si, sle, slo, slo, sto, šir, tu, tu, va, ve, vo, vre, zi, zi, ža

sestavi 18 besed, ki pomenijo:

1. obed; 2. vrsta parka; 3. veličina; 4. Bulwerjev roman; 5. običaj; 6. vladarsko znamenje; 7. mlaka; 8. stara grška pokrajina; 9. v trebuhu; 10. norveški dramatik; 11. goljufija; 12. afriška dežela; 13. leksikon; 14. meteorologija; 15. albansko mesto; 16. golazen; 17. inozemstvo; 18. Homerjev ep.

Vse prve in tretje črke, brane od zgoraj navzdol, dajo pregovor.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Rešitev križanke

Vodoravno, po vrsti: 1. dihanje; ček; 2. omar; mikado; 3. kor; tabornik; 4. vodomet; ni; 5. zidak; ton; s; 6. omet; mala; 7. d; nin; vezir; 8. il; referat; 9. jelačič; rim; 10. ananas; veja; 11. kan; kapitan.

Premikalnica: Darovar, Oriško, Korotan.

Črkovnica: Začneš pri zadnji črki prve navpične vrste, potem vzameš zadnjo druge navpične vrste, predzadnjo prve navpične, zadnjo tretje navpične, predzadnjo druge navpične, tretjo prve navpične in tako dalje do konca, pa dobiš: Nobena juha se ne poje tako vroča, kakor je bila skuhana.

Magičen lik: Bivol, Svica, vitez, ocena, Lazar.

Domače delo: Minka porabi za pletenje 2 uri, za šivanje 4 ure, torej skupaj 6 ur.

Iva porabi za pletenje 1 ura, za šivanje 2 uri, torej skupaj 3 ure.

Iz te primere se vidi, da napravi Iva v istem času dvakrat toliko kakor Minka. Zato bo dobila Iva 400, Minka pa 200 dinarjev.

Pogosto slišimo vprašanja: »Rada bi vedela, kakšno barvo pudra in šminke moram uporabljati.« Vedi pa, da ne zadostuje, da se držiš katerega koli recepta, če hočeš biti lepa, temveč vedeti moraš natanko, kaj pristaja prav tvoji polti. Zato ti tukaj podajam seznam vprašanj in odgovorov za vse. Odgovori so praktični, treba jim je prilagoditi še nekaj okusa in skrivnosti tvoje kože:

Vprašanja:	Odgovori:
1. Kako je treba vtreti kremo okrog oči?	1. Zmerom s potezanjem proti nosu, čisto narahlo, s konci prstov. Nikoli pa ne od nosa proč.
2. Kako naj si pordečim lica?	2. Z rahlim dotikom rdečila na mestu, ki se sklada z obliko tvojega obraza: Če imaš podolgovat obraz, se namaži bolj počez, če pa okrogel, pa navpično. Razmaži in se po vrhu narahlo natri s svojo stalno kremo.
3. Kaj je treba napraviti, če je koža podvržena ogrcem?	3. Izogibaj se vseh skrajnih temperatur, vročine in mraza, toplih pijač, alkohola, začimb in ne poslužuj se snovi, ki kožo ožijo ali sestavljajo alkohola.
4. Katere so tri bistvene zapovedi za nego kože?	4. Neguj se, zjutraj in posebno zvečer. Hrani kožo s tem, da vtriraš vanjo kakšno dobro kremo dvajset minut na dan. Napravi kožo odporno s tem, da pospešuješ kroženje krvi z masažo, ščipanjem ali z rahlim udarjanjem s ščetko.
5. Kako je treba odstraniti ogrce?	5. Natri kožo s platneno krpo, namočeno v mandljevem olju. Obriši. Narahlo iztisni vse ogrce. Naposled se natri z žveplenim etrom.
6. Kako je treba zvečer pomiriti preveč razburjeno kožo?	6. Napudraj se pod svojim običajnim pudrom z zelenim pudrom, ki ga dobiš v drogeriji.
7. Kako preprečiš kurjo polt na rokah?	7. Po kopeli se močno drgni s ščetko, kajti to je le vprašanje kroženja krvi.
8. Ali se je mogoče izogniti vročičnim izpuščajem?	8. Na ustnice si položi sodo bikarbono takoj ko začutiš, da se ti bliža vročina.
9. Kako je treba ravnati z mastno kožo?	9. Izogibaj se mastne kreme, masiraj kožo, ne boj se vode in mila. Veliko vaj, mrzla voda, svež zrak in jej veliko zelenjave in sadja, to ti bo zanesljivo pomagalo.
10. Kako naj negujem oči, otečene od nespečnosti?	10. Umivaj se menjaje z zelo toplo in zelo hladno vodo.
11. Kako je treba negovati vrat?	11. Prav tako kakor obraz in ob istem času.

Jadrnica v olivni peški

Muzej „najmanjših ročnih izdelkov“ na svetu

V Filadelfiji živi milijonar Mr. Frank Carneight, denarja ima menda toliko, da ne ve kam bi z njim. Ker si je pa ta denar sam prisluzil s svojo podjetnostjo in marljivostjo, mu pač ne bojno zamerili, da si je zanj privoščil nekaj čisto posebnega, čisto ameriškega: muzej najmanjših ročnih izdelkov na svetu.

Ta muzej je zbirka najmanjših ročnih izdelkov na svetu, posnetih natanko po velikih originalih. Na svojo zbirko je Mr. Carneight upravičeno ponosen. Okrog 20.000 drobenih izdelkov je v njem, med njimi si bomo ogledali samo najzanimivejše.

Vsakomur je menda najbolj všeč majhna, lično in ročno izrezljana jadrnica — kitajska džunka, s ponosno napetimi jadrmi, ko da bi rezala valove kakor majhna bela ptička. Vsa rezba-

rija je pa tako neznansko majcena, da gre vsa jadrnica z jadrji vred v — izdolbeno olivno peško. Oke se ti bo prav kmalu ustavilo na liliputanskem sivalnem strojčku, saj je tako majhen, da ga lahko podržiš v prgišču. Zanimivo je pa, da je zgrajen tako kakor

pravi stroj, lahko ga s prstom poženeš in pošteno zasiješ krpico blaga kakor z velikim strojem. Prav takšen je tudi majcen avtomobilski motor, komaj tri centimetre je velik, pa vseeno brezhibno deluje. Ali si utegneste predstavljati, kako majhni so njegovi sestavni

deli, ko je motor sam komaj nekaj večji od oreha?

Ob tem liliputanskem motorju stoji čudovito majčen dinamo, saj ni večji od navadnega — grahovega zrna. In kljub temu tudi ta dinamo deluje in razvija celo toliko energije, kolikor je potrebuje majhna električna priprava za liliputansko kuhinjo. V njej je majcen električni hladilnik, zraven stoji električen štedilnik, na majčni mizi je pa še manjši električni likalnik, v kotu je pa prislonjeno majceno električno sesalo za prah. Kajpak je v kuhinjski omari tudi liliputanski čajni servis, skodelice in samovar stoji na pladnju, ki pač ni večji od dojenčkove dlani.

In naposled naj omenimo se ljubko miniaturno zbirko orožja. Tu so liliputanski topovi, še manjše strojnice, še manjše puške in neskončno majhni samokresi. In vse to strelja kakor zares, samo da krogle še miške ne bi ubile. Ali ni to lepo? Da bi bilo tudi zares tako!

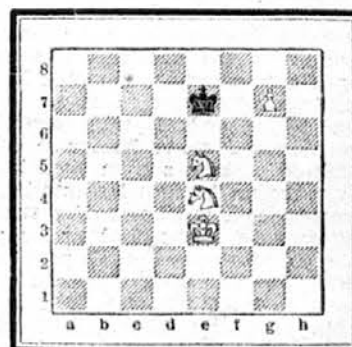

Kako bi bilo, če bi lahko vsakdo v gledališču opere poslušal tako, kakor jo poslušajo doma pri radu.

ŠAH

Problem št. 11

Sestavil G. E. Carpenter (1902.)

Mat v 4 potezah (B 19)

Kratka partija št. 6

Partija po geslu: Kratko pa jedrate

Beli: X. Y. Črni: H. Seidel, Hirschfeld

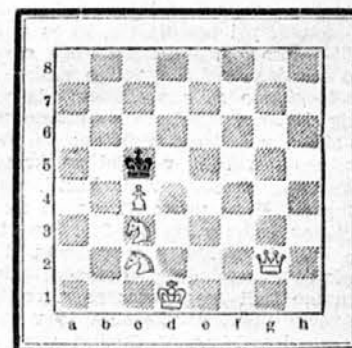
1. e2—e4 e7—e5
2. d2—d3 d7—d5
3. e4×d5 Dd8×d5
4. Sb1—c3 Dd5—e6
5. Lc1—d2 Sb8—c6
6. f2—f3 e5—e4
7. S×e4? Se6—e5
8. Se4—g5? Se5×d3 šah!

(K 64)

Problem št. 12

Sestavila E. E. H. Bairdova

(I. nagrada „Hockney-Mercuryja“ 1893.)

Mat v 3 potezah (B 25)

Rešitev problema št. 9

1. Th3—h1 Kg2×h1
2. Kh4—g3 Kh1—g1
3. Te6—e1 mat.
1. Kg2—f3
2. Th1—h2 Kf3—f4
3. Th2—f2 mat.
1. Kg2—f2
2. Kh4—h3 Kf2—f3
3. Th1—f1 mat.

Rešitev problema št. 10

1. Dh4—g4 L kar koli
2. Dg4—g8 ali e6 mat.
1. Kf7×e8
2. Dg4—g8 mat.
1. Kf7—f6
2. Te8—f8 mat.

Rešitev končniške študije

1. Ta7—b7 šah Kb8—c8
2. Tb7—b5 c2—c1D
3. Tb5—c5 šah Dc1×c5 pat.

Konec kratke partije št. 5

13. Sg5—e6 šah! Sd8×Se6
14. Dh4—e7 šah Kf8—g8
15. De7—e8 šah Se6—f8
16. Sd5—e7 mat!

Moskovski turnir

Flohr — prvi

Orjaški moskovski turnir se je šele pretekli petek končal; trajal je torej cel mesec dni. Kljub splošnemu pričakovanju ni zmagal noben Rus, tudi ne Keres, ne Reshevsky, ne Kan, ampak Flohr, s to zmago, pač najlepšo v svoji karieri, se je češkoslovaški prvak rehabilitiral za svoje zadnje poraze na evropskih turnirjih.

Končno stanje je takšno:

1. Flohr 12 točk; 2. Reshevsky 10½;
- 3.—6. Lilienthal, Magakanov, Levenfiš in Rogozin 10; 7. in 8. Belavjenec in Rabinovič 9½; 9. in 10. Kan in Alatorcev 9; 11. Konstantinopolski 8½;
12. in 13. Smislov in Keres 8; 14. Goligze 7½; 15. Toluš 7; 16. Romanovski 6; 17. Bondarevski 5; 18. Panov 3½.

Rus Smislov, ki deli 12. in 13. mesto s Keresom, zmagovalcem Avrovskega turnirja na Holandskem, je star šele 17 let.

Če gre kralj v Kot, sledi spat šah Ta7 itd., torej remis z večnim šahom

Od ovce do hermelina

»Čisto drugače kakor je bilo prej, veliko, veliko lepše!« je zastokal mož in otroka posadil nazaj, da je lahko objel svojo ženo in jo tesno, tesno stisnil k sebi.

6. nadaljevanje

Čez kakšnih deset minut je to od-
kril. Možak se je obrnil v isti konec
mesa, kamor je prejšnji dan hitel
Thompson in zavil v ozko umazano
ulico, v zapuščen hišo, ki je prejšnji
dan skrila moža gospe Jane.

Ulica je bila pri belem dnevu še
bolj zapuščen kakor zvečer. Zdelo se
je, da morata biti Thompson in bra-
dati možak s spominom med očmi
edina stanovalca ali obiskovalca tega
zapuščenega kota.

Harry je zdaj zaslišal za sabo sva-
reč glas avtomobilskega trobila. Če-
prav je urno skočil v stran, je le malo
manjkalo, da ga blatnik temnozelenega
avtomobila, ki je prav tedaj z blisko-
vito naglico zavil v tiho ulico, ni
opazil.

Reffold je zagledal za drobec se-
kunde ob oknu nekam znan temen
obraz, potem mu je pa avto izginil
izpred oči in obstal pred poslednjo
hišo.

Vratac poleg šoferja so se odprla,
skozi hišna vrata je planil bradati
mož, sedel k orjaškemu šoferju, in že
je odhitel avto dalje po cesti, držeči
mimo stare hiše, proti Bedfordu.

Harry je bil nehot napel vse svoje
čute. Vedel je, da je avto Fordove
znatke, da ima Goodvearjeve gume
in da je na zadnji strani temna lisa
na lesketajočem se loščen. Poznal je
tudi pot, po kateri je odhitel avto, in
še celo številko si je zapomnil. Toda
druga znamenja so se mu zdeli dosti
bolj zanesljiva, saj bi bil prisegel, da
številka ni prava.

Da je Reffold vse to zvedel, se je
hitel zahvaliti slučaj, in ta slučaj je
bil za dr. Shipleya zelo koristen, za
nekoga drugega pa vražje neprijeten.

Že nekaj dni je hodil John, Ship-
leyev sluga, s takšnim mračnim obra-
zom po hiši, da se je videlo, kako
slabe volje je in kako ga nekaj tišči.

V hiši se je očito nekaj izpreme-
nilo in to mu ni bilo všeč, ni pa vedel,
kaj je vzrok tej spremembi. Njegov
gospodar je bil neprestano razdražen
in nemiren, po ordinaciji se je za dol-
ge ure zapiral v laboratorij ali pa kar
zbežal iz hiše in se po kratkem času
spet vrnil domov. Večere je preživ-
ljal kakor že dolgo prej ne.

Mrs. Carringtonovo je zdaj pogo-
steje videl kakor prej in zdelo se mu
je, da gospa v svojih sobah ne more
najti pravega miru. John je opazil, da
je pogosto podnevi in tudi zvečer, ko
se je dr. Shipley mudil kje zunaj,
hodila po hiši in povsod nekaj brska-
la. Zanimati se je začela iznenada tudi
za vse ljudi, ki so prihajali v hišo
ali odhajali iz nje, toda ta novost mu
je bila všeč, ker je imel tako prilož-
nost, da je pogosteje poiskal nadam
in ji obširno poročal o vsem, kar jo
je moglo zanimati.

Dr. Shipley ob nedeljah ni ordiniral
in je zato vsako nedeljo poležal. John
se je zato začudil, ker ga je danes ob
isti uri kakor ob delavnikih poklical
k sebi, in že prvi pogled na gospo-
darja mu je povedal, da mora biti
zdravnik zelo slabe volje. V resnici
je imel Shipley spet za seboj noč, ki
je prebil med kajenjem in premiš-
ljanjem, dokler ni naposled zapadel v
dremavico, pomešano z neprijetnimi
sanjami.

Tako se mu je godilo že od po-
slednjega večera, ki ga je preživel
z Mrs. Carringtonovo, in moral si je
priznati, da je pustil skrivnostni do-
godek tistega večera posledice, ki jih
ne bi bil nikoli pričakoval. Naj si je
še tolikrat rekel, da je Mrs. Carring-
tonova sicer njegova gospodinja, dru-
gače pa čisto neodvisna ženska, ki ji
ni treba odgovarjati za svoje početje,
ni je vendar trenutek nato že spet raz-
bijal glavo z morečimi vprašanji o
prijeni osebnosti in njenih zvezah. Oči-
talo si je, da je bil zelo ne previden,
ker je vzel Mrs. Carringtonovo v služ-
bo, ne da bi bil prej poizvedel, kdo je
to ženska; toda, — saj je lady Crow-
fordova vse zasluzila in boljkega pri-
poročila od njeneja si pač ne bi mo-
gel zeliti. Sicer pa so sloneli vsi nje-
govi pomisleki na samih slutnjah in
čudnih zaključkih, ki so se mu zbu-
dili zaradi njenega vedenja, in kdo
ve, ali mu Mrs. Carringtonova ne bi
več na prav nedolžen način razlo-
čila, če bi le hotela.

Prav njenemu molku je pa zdaj
podtikal razne vzroke, ki so ga hudo
zadel, ker so ranili njegovo samo-
ljube in zbuvali v njem — dr. Ship-
leyu se je spatil obraz — obteke
bolestne ljubosumnosti. Svoji gospo-
dinja bi odpustil še tako izprege-
delost in ji mirne duše izpregledal
tudi ne čisto neoporečno sedanjost,
toda če ima kakšen drug možki prste
vmes, je vsega nepreklicno konec...

Resda si ni mogel predstavljati, kaj
ko bo potem, saj se mu je že zdaj
zdelo življenje v hiši nevarno, če ni
bilo nje.

Zadevo, ki je prav za prav zakrivila
vso to zmedo, je že skoraj pozabil,
čeprav se je prve dni zelo vneto
ukvarjal z njo. Napravil je bil nam-
reč vlak in jo dal potem preizku-
siti še nekemu zelo uglednemu ke-
miku; in pokazalo se je, da je odkril
neznan rastlinski strup. Ko je začel
delati z njim poskuse na živalih, je
ugotovil neizmerno nevarnost tega
strupu. Opazil je tudi kako posledno
ničkolov strup, če je prišel postrežno
ali pa naravnost v kri, v obeh pri-

PREPROGA GROZE

DETEKTIVSKI ROMAN

Napisal Louis Welnert-Wilton

merih so ohromela središča živcev in
mišic, in razlika je bila v tem, da je
pri vbrizganju strupa pri priči nasto-
pila smrt, pri zunanji infekciji pa je
poteklo nekaj časa, preden je začel
strup učinkovati. Zdej je delal po-
skuse s protistrupom, ki ga je odkril
po srečnem naključju takrat na poli-
cijski stražnici v Bermundseyu, in bil
je ves srečen, ko je tudi zdaj dosegel
z njim lepe uspehe. Celo pri vbrizga-
nju strupa v žile je še po nekaj se-
kundah lahko preprečil smrtni uč-
inek. Najbolj je bil pa presenečen, ko
je videl, da pri tem niso samo hitro
izginili vsi čudni znaki obolenja, am-
pak da so poskušne živalce postale
spet prav tako gibčne kakor prej. Slut-
njajno je odkril dr. Shipley še nov uč-
inek tega nenavadnega strupa. Pri svo-
jih poskusih je nekoč odprl stekleno
cevko s preparatom, ko je stopil John
v laboratorij in mu prinesel neko spo-
ročilo. Ko ga je poslušal, je držal
cevko v bližini dihal preizkusne ži-
valce, in ko se je obrnil k njej, je
opazil, da se živalca duši.

Dr. Shipley je potem nadaljeval po-
skuse tudi še v tej smeri, in je odkril,
da je preparat zelo učinkovit tudi kol
plin.

Imel je torej pravrat peklenški
strup, ki ne pušča v telesu niti sledu
za sabo. O možu iz Bermundseya je
sodil dr. Shipley, da je moral priti
v zunanji dotik s tem strupom, in
zanimalo ga je, kaj se je potem z njim
zgodilo. Toda o tej zadevi ni ničesar
več slišal in tudi razburilji dogodki
tistega večera so ostali osamljeni. Ta-
ko si je dr. Shipley kmalu začel go-
voriti, da bi bilo bolje, če bi bila
Mrs. Carringtonova mlačna. Sicer bi
pa prav rad tvegaj vse mogoče nevar-
nosti, če bi se je potem uredile raz-
mere v njegovem domu spet tako, ka-
kor so bile pred tistim usodnim ve-
čerom.

John je ravno pripravljaj zajtrk, ko
ga je poklical telefon, in dr. Shipley
si je moral sam naliti čaj. Niti naj-
manjšega teka ni občutil, in po nekaj
požirkih se je John spet vrnil.

Mr. Webster bi rad nujno govoril
z vani, sir, je povedal.

Dr. Shipley je bil nekoliko prese-
nečen in je hitro vstal. Vedel je, da
ga kliče nadzornik samo v prav nuj-
nih primerih.

Ko je vzel slušalo v roke in želel
Webstru dobro jutro, je zaslišal hitre,
pretrgane besede:

»Dr. Shipley?... Da?... Dobro, da
sem vas dobil. Kaže, da se je zgo-
dilo spet nekaj velikega v Newchur-
chu. Podrobnosti še ne vem. Poseben
ukaz imam od Scotland-Yarda, da mo-
ram iti tudi jaz tja. In prosil naj bi
vas, da greste še vi z menoj. Šef je
tako rekel. Okoli enajstih vam bom
poslal avto, višjega nadzornika Burns
bova pa med potjo naložila. Torej pri-
pravite se! Saj pojedite?»

»Prav rad, gospod nadzornik. Čez
četrt ure bom že pripravljen. Do svi-
denja...«

Shipley je bil vesel, da je našel
nekaj razvedrila za dva, tigar dolgo-
časnosti se je tako bal. Vrnil se je v
jedilnico, požajtrkal in si nekoliko
boljše volje prižgal smolko. Potem je
naročil Johnu, naj mu pripravi povr-
nik in instrumente. Povedal mu je,
kam je namenjen, in dvajset minut
nato je stopil iz hiše, da počaka pri-
hoda napovedanega avtomobila. Bila
je temnozelen Fordova limuzina, ki
je nekaj trenutkov nato že drvela po
cesti. Orjaški šofer je vljudo snel čep-
ico in odprl vrata.

Shipley je zlezal v avto, ki je tre-
nutek nato zavil okoli naslednjega vo-
gala.

John je bil v veži, ko je prihitela
Mrs. Carringtonova in ga na videz
malomarno vprašala:

»Kam se je pa peljal dr. Shipley?
Ali se ga mar poklicali h kakšnemu
bolniku?»

John ji je hitro povedal, kar je ve-
del, toda madam ga je samo naslovo
poslušala. Odpravljala se je že dalje,
ko je iznenada rezko pozvonilo na
vratih in je John odhitel odpirat.

Na pragu je stal možak v usnjenem
plašču in usnjeni čepici.

»Nadzornik Webster mi je naročil,
naj grem po dr. Shipleya.«

John je presenečen pogledal moža
in potem vprašujoče še Mrs. Carring-
tonovo, ki se je približala. Iznenada
je postala strahno vznemirjena.

»Po dr. Shipleya je prišel že neki
drug avto...« je v zadregi povedal
John.

»Tega pa ne razumem.«

Šofer je zmalaj z glavo in hotel iti.
V tem trenutku se je pa zgodilo
nekaj, kar je Johna tako osupnilo, da
je kar okamenel.

Mrs. Carringtonova je planila mimo
njega in pograbila šoferja za roko.

»Tako me odpeljite k nadzorniku
Webstru!...«

Brez povzruka je odhitela po stop-
nicah in skočila v avto, ki je takoj
odpeljal.

John je še zmerom stal pri odprti
vratih in precej časa je poteklo, pre-
den se je zbral.

Ko je voz z dr. Shipleyem prevozil
nekaj cest in zavil v neko ulico, vzpo-
redno s Temzo, se je motor iznenada
ustavil.

Šofer je začel jezen preobračati
vzvode in stikala, potem je pa skočil
iz avta, da bi pogledal, kaj se je po-
kvarilo. Naposled je odprl vrata v
notranjost voza, da bi poiskal pod
sedežem orodje.

Trenutek nato se je njegovo orja-
ško telo zavalilo na dr. Shipleya, in
hkratu je zdravnik začutil le predobro
znani mu ostri sladkobni vonj.

Preden se je mogel ganiti ali kri-
kniti, je izgubil zavest.

6

»Kaj mislite torej o zadevi dr. Shi-
pleya, Burns? Ali se vam ne zdi, da
je šel v past?«

Nadzornik Webster je vprašal svo-
jega tovariša zdaj že tretjič ali četrtič
med vožnjo proti Newchurcu in pri-
tem je pogledal od strani dolgega,
suhga moža, podobnega sestradane-
mu župniku k kmetov.

Odkar je planila Mrs. Carringtono-
va s svojim vznemirljivim sporočilom
v njegovo pisarno, je zadeva iz New-
churca izgubila zanj sleherni zani-
mitost, in najrajši bi ostal v Londonu,
da bi se lotil iskanja ugrabljenega
zdravnika.

Toda najprej je bilo treba izpolniti
ukaz s Scotland-Yarda. Na ta ukaz je
bil še pred kratkim tako ponosen...
Čeprav bo medtem poteklo toliko
dragocenega časa...

Nadzornik bi bil rad slišal od Burns-
a vsaj kakšno tolažbo, kajti Burns je
čeljal na Scotland-Yardu za človeka,
ki ga niti najtežavnejši problemi ne
spravijo v zadrego.

Vse je kazalo, da spetni Burns o
Shipleyevi zadevi še ne ve dosti, ker

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti
obleke, klobuke itd. Skrobi in
svetlobila srajce, ovratnike, za-
pestnice itd. Pere, suši, munga
in lika domače perilo. Parno
čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

je na vsako prosoje vprašanje svoje-
ga spremljevalca samo skomignil z
rameni in polegnil dim iz debele
smotke, ki je spredaj gorela, zadaj jo
je pa žvečil.

Ko je po dolgem času Webster že
obupal nad Burnsom, ga je Burns ne-
kaj vprašal:

»Ali je bila dama, ki vas je obiskala,
zdravnikova žena?«

»Ne, je odvrnil Webster in čutil
se je, da je to detektivu najvažnejše.
»Samo njegova gospodinja...«

Burns je zamišljeno zmalaj z glavo.

»Čudno, je rekel. Če bi bil jaz na
njegovem mestu, bi se bil že davno z
njo oženil.«

Ko sta se pripeljala na policijo v
Newchurcu, ju je komisar že čakal.
Skromne izsledke svojega poizvedova-
nja je obklesal v dolgočasno poročilo,
pri katerem je Burns v starem, udob-
nem naslanjaču dremal. Webster se je
pa neprestano začuden izpraševal,
zakaj so prav njega poslali sem.

V Milnerjevi hiši je postal Burns
potem nekoliko živahnjejši. Pustil je
Webstra, da je poslušal zatvornice
komisarjeve zgovornosti, sam se je pa
neutrudno potikal po delovni sobi in
z iskrenimi se očmi pregledoval vsako
pest tal, sten in stropa.

»Ali že imate zdravnikov izvid, ko-
misar?«

»Seveda, je ta hitro zatrdil, seelo
dva. Srčna kap...«

Niče ni mogel uganiti, kaj si je
Burns pri tem mislil, ker je ostal tisto
miren. Potem si je ogledal še drugega
mrtevca.

Zdajci se mu je pa obraz podaljšal
in začel je žvižgati.

Tegale mož nihte ne pozna, je
tedaj pripomnil komisar. »Nihte tudi
ne ve, kako je prišel v hišo.«

»Ne razbijajte si glave z njim, ko-
misar. Pomagal vam bom, je menil
Burns. Moja dober znanec je: David
Stone. V njem sem se zmotila, je čez
nekaj časa obzno dodal. »Zmerom sem
mu prerokoval, da bo umrl v jejniš-
nici. Iz tega zdaj žal ne bo nič.«

Webstru se je zdelo še zmerom vsa
zadeva jasna in vsakdanja, in zato ni
mogel razumeti, kaj išče na policiji.

Da vžle Burns še zmerom volja
po sobah, se mu je zdelo smešno,
toda ljudje s Scotland-Yarda se pač
delajo vselej in pri vsaki priložnosti
strašno užene. Prav zato jih tudi ni
mogel prenašati.

Burns se je že ukvarjal s pisano

ki ga je zdravil dr. Shipley, je po-
tem na lepem dejal in hitro pogledal
Webstra.

Na odgovor, ki ga je dobil, ni bil
pripravljen.

Nadzornik je planil kvišku kakor
razdražen pes in pokazal svojemu to-
varišu s Scotland-Yarda zobe. »Mr.
Burns, — to pot se ni prav nič tru-
dil, da bi pridušil glas, — to si pa
prepovedujem. Rajši se brigajte sami
zase. Če bi bili vi na mojem mestu,
ne bi bili ukradli samo njega, ampak
še vas povrnul...«

Višji nadzornik je pogledal kakor
človek, ki je dobil vedro ledene vode
na glavo. Webster je bil rdeč kakor
rak.

Naposled je pa nadzorniku le posla-
sapa, da so se mu zaprla usta, in
Burns je našel priložnost, da mu je
stisnil pisno v roko.

Ko je Webster pisno prebral, je
prišel v zadrego, in proseče je po-
gledal Burns od strani.

»Da, seveda, to je nekaj drugega,«
je rekel, ko se je nekoliko opomogel.
»Toda vi ste me kar brez vsakega
uvoda vprašali po tej vražji zgodbi...«

Potem je mirno povedal vso zade-
vo, a ko je je končal, se ga je spet
polotila besnost. »Zelel bi si, da bi
bila tudi tu ista tolpa na delu. Potem
bi nemara vsaj koga izmed njih kdaj
zgrabil za vrat!«

Burns ga je molče poslušal. Pri-
pravljaj se je, da bo splezal skozi
okno nazaj v hišo.

»Kaj se bo torej zdaj zgodilo?« je
vprašal Webster, ki je iznenada za-
čutil potrebo po dejanjih.

»To, kar je v pisnu zapisano,« je
mirno odvrnil Burns in izginil v sobo.

Mr. Reffold, je vzkliknila Mrs.
Benettova, ko je prišel Harry po svo-
jem obisku v »Kostanjevi hiši« in po
lovu za možem z brado okoli enih
popoldne precej hitro domov, »da-
krat so vas že klicali iz Londona, pa
žal nisem vedela, kdaj se vrnete.
Dama se bo že pol ure še enkrat
oglasila.«

Harry jo je molče poslušal in nič
ni kazalo, da bi ga ta novica zani-
mala.

»In še nekaj vam moram sporočiti,«
je pridružno menila po kratkem po-
misljanju. »Mr. Thompson me je spet
obiskal...«

Reffold je pozorno pogledal kvišku
in Mrs. Benettova je bila zelo zado-
voljna, ko je videla, kako je njeno
sporočilo učinkovalo nanj.

»Seveda sem ga primerno spreje-
la, mu je hitro zagotovila, toda pri-
šel je prav za prav samo po oprav-
kih, če se sme tako reči. Prosil me
je, naj mu prepustim nekaj prijatelja
in mrljega prigrizka, ker je dobil nepri-
čakovane goste, pa ni mogel nikjer
druge ničesar kupiti. Saj veste, da so
danes vse trgovine zaprte. To uslugo
sem mu morala napraviti; ko se je
pa potem začel obotavljati in se je
hotel z menoj zaplesti v pogovor, sem
ga kar na kratko odslavila. Zelo se
je zanimal za moje goste in je hotel
zlasti o vas, Mr. Reffold, marsikaj iz-
vedeti...«

Mrs. Benettova je mežikaje pogle-
dala Harryja, ki jo je poslušal s čeda-
lje večjim zanimanjem. »Seveda sem
vsa njegova vprašanja preslišala, in
ko je to opazil, se je zelo hitro po-
slovil.«

Harry ni bil posebno navdušen, da
je zbudil Thompsonovo pozornost, in
izpraševal se je, čemu se mora zabva-
liti za to čast. Pri vsem, kar je
dodaj storil, je bil zelo previden, in
se ni zavedal nobene pogreške, ki bi
bila mogla Thompsona in pomočnike

VSAK TEDEN DRUGA

Carovnik v tramaju

